

BORSA MEYDANINDA
SEKTÖRLER KONUŞUYOR
MART 2024

TÜRKİYE'DE
ORMAN ÜRÜNLERİ
ÜRETİMİ VE TİCARETİ

BORSA MEYDANINDA

SEKTÖRLER KONUŞUYOR

"Türkiye'de Orman Ürünleri Üretimi ve Ticareti"

ONLINE

Açılış Konuşması

Ahmet Bülent Kasap
İstanbul Ticaret Borsası
Meclis Başkanı

Moderatör

Celal Toprak
Güvenilir Ürün
Platformu Başkanı

Konuşmacılar

Özgür Balcı
Tarım ve Orman Bakanlığı
Orman Genel Müdürlüğü
Ekosistem Hizmetleri
Dairesi Başkanı

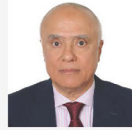
Prof. Dr. Öner Ünsal
İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi
Öğretim Üyesi

Gökseki Korkmaz
Türkiye Orman Ürünleri
Sanayicileri ve İş
Adamları Derneği
Başkanı

Mahir Arın
Mahir Arın
Kerestecilik

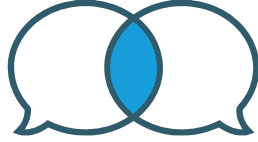
Turgay Özen
İstanbul Ticaret Borsası
Orman Ürünleri Ticareti
Meslek Komitesi ve İSTİB
Meclis Üyesi

İSTANBUL
TİCARET
BORSASI

21 Mart 2024 - 14:30

www.istib.org.tr

GÜVENİLİR
ÜRÜN PLATFORMU

**BORSA MEYDANINDA
SEKTÖRLER KONUŞUYOR**

**TÜRKİYE'DE
ORMAN ÜRÜNLERİ
ÜRETİMİ VE
TİCARETİ**

MART 2024

İstanbul Ticaret Borsası Yayınları

BORSA MEYDANINDA SEKTÖRLER KONUŞUYOR
“Türkiye’de Orman Ürünleri Üretimi ve Ticareti”

ISBN: 978-625-94295-4-0

Genel Koordinatör
Şule Karadeniz

Koordinatör
İsmail Şen

Yayın Kurulu:
**Ahmet Yirmibeşođlu, Aleyna Satu Yurtseven,
Hakan Kopuz, Sebahattin Özkurt, Şeyda Soykan,
Yunus Emre Çilliođlu**

Tasarım
Gökhan Yıldırım

E-Kitap

Mart, 2024

“Borsa Meydanında Sektörler Konuşuyor” toplantıları
Güvenilir Ürün Platformu’nun katkılarıyla düzenlenmiştir.

İÇİNDEKİLER

BAŞKAN SUNUŞ	7
Borsa Meydanında Sektörler Konuşuyor	8
Bülent Kasap İstanbul Ticaret Borsası Meclis Başkanı	10
Özgür Balcı Tarım ve Orman Bakanlığı Orman Genel Müdürlüğü Ekosistem Hizmetleri Daire Başkanı	13
Prof. Dr. Öner Ünsal İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Orman Fakültesi Öğretim Üyesi	23
Göksel Korkmaz Türkiye Orman Ürünleri Sanayicileri ve İş Adamları Derneği Başkanı	29
Mahir Arın Mahir Arın Kerestecilik Kurucusu	33
Turgay Özen İstanbul Ticaret Borsası Orman Ürünleri Ticareti Meslek Komitesi ve İSTİB Meclis Üyesi	35
KAPANIŞ	37
BASIN YANSIMALARI	43

BORSA MEYDANINDA

SEKTÖRLER KONUŞUYOR

TOPLANTILARIMIZI

QR KODU OKUTARAK İZLEYEBİLİRSİNİZ.

HUBUBATTA
KÜRESEL TRENDLER
VE TÜRKİYE

SÜT VE SÜT
ÜRÜNLERİNDE
ULUSAL STRATEJİLER

TÜRK TARIMININ
UYUYAN DEVI
ZEYTİN

DÜNYA BUGÜNÜ
YARINI İLE
BAL SEKTÖRÜ

TÜRKİYE'NİN
BAHARAT YOLU

EKONOMİYE YÖN
VEREN ATİŞTİRMALIK:
KURUYEMİŞ

BAKLAĞIL
SEKTÖRÜ

KIRMIZI ETTE
SORUN VE ÇÖZÜMLER

UN VE UNLU
MAMULLER

BEYAZ ET
SEKTÖRÜ

EV DIŞI TÜKETİM
SEKTÖRÜ

YUMURTA
SEKTÖRÜNÜN
SORUNLARI
VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

PERAKENDE GIDA
TİCARETİ

YAĞLI TOHUMLAR
VE BİTKİSEL YAĞ
TİCARETİ

HUBUBAT
SEKTÖRÜNDE DURUM
VE BEKLENTİLER

TÜM YÖNLERİYLE
TÜRKİYE SÜT
SEKTÖRÜ

CEVİZ VE BADEMDE
SORUNLAR VE
ÇÖZÜMLER

KURU MEYVE
ÜRETİMİ VE
TİCARETİ

TÜRKİYE'DE
KOOPERATİFÇİLİK

TÜRKİYE'DE
ORMAN ÜRÜNLERİ
ÜRETİMİ VE TİCARETİ

BAŞKAN SUNUŞ

Güzel bir söz vardır: “Bârıka-i hakikat, müsâdeme-i efkârdan çıkar”... Yani “gerçeğın kıvılcımı, fikirlerin çatıŐmalarından çıkar”...

Bu söz, farklı fikirlerin açıkça konuşulduğu sağlıklı bir tartıŐma ortamının, gerçeğın ortaya çıkmasına veya asgari müştereklerde buluŐulmasına imkân sağlayacağı olarak da yorumlanır.

Gerçekten sorunların tek boyutlu olarak ele alınması veya bir açıdan bakılarak çözüm üretilmesi sağlıklı sonuçlar vermiyor. Özellikle ekonomik ve toplumsal konulardaki sorunların çözümünde farklı bakıŐ açılarının göz önünde bulundurulması ise temel şarttır. Çünkü bu sorunların ortaya çıkıŐ nedenlerinin baŐında farklı çıkar gruplarının talepleri vardır.

Sorunların çözümü için önce tüm yönleriyle ortaya konulması sonra da her çıkar grubunun önerilerinin tartışılması gerekir. Çıkar gruplarının yanında, konuyu bilimsel olarak değerlendirebilecek otoritelerin ve karar alıcıların da görüŐmelerde yer almaları gerekir.

Bu nedenle, İstanbul Ticaret Borsası olarak, genelde tarım ve gıda sektörünün, özelde ise alt sektörlerin sorunlarının tüm yönleriyle tartışılması ve çözüm önerilerinin üretilmesi için geniş katılımlı toplantılar düzenlemeye karar verdik. “Borsa Meydanında Sektörler BuluŐuyor” etkinliğimizde iŐ ve bilim dünyası ile bürokrasiyi bir masa etrafında toplayarak sorunları ayrıntılarıyla ele alıp, çözüm önerileri sunmayı hedefliyoruz.

Sektörlerimize, iŐ dünyamıza, ülkemize ve milletimize hayırlı olması dileklerimizle “Türkiyede Orman Ürünleri Üretimi ve Ticareti” başlıklı toplantımızın sonuçlarını ilginize sunuyoruz.

Ali KOPUZ

İSTİB Yönetim Kurulu Başkanı

TOPLANTI ADI

Borsa Meydanında Sektörler Konuşuyor
Türkiye’de Orman Ürünleri Üretimi ve Ticareti

TOPLANTI TARİHİ 21 MART 2024 / 14.30

AÇILIŞ KONUŞMASI

Ahmet Bülent Kasap, İstanbul Ticaret Borsası Meclis Başkanı

MODERATÖR

Celal Toprak, Güvenilir Ürün Platformu Başkanı

KATILIMCILAR

- **Özgür Balcı** Tarım ve Orman Bakanlığı Orman Genel Müdürlüğü Ekosistem Hizmetleri Daire Başkanı
- **Prof. Dr. Öner Ünsal** İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Orman Fakültesi Öğretim Üyesi
- **Göksel Korkmaz** Türkiye Orman Ürünleri Sanayicileri ve İş Adamları Derneği Başkanı
- **Mahir Arın** Mahir Arın Kerestecilik Kurucusu
- **Turgay Özen** İstanbul Ticaret Borsası Orman Ürünleri Ticareti Meslek Komitesi ve İSTİB Meclis Üyesi

Celal Toprak: Borsa meydanı toplantıları sektörlerin nabzını tutan çok önemli aktiviteler haline gelmiş durumda. Bu noktada İstanbul Ticaret Borsası Başkanına, Yönetim Kuruluna ve Meclis Başkanına çok teşekkür ediyoruz. Toplantı açılışını yapmak üzere sözü İSTİB Meclis Başkanımız Bülent Kasap'a bırakıyorum.

Ahmet Bülent Kasap

İstanbul Ticaret Borsası Meclis Başkanı

İstanbul Ticaret Borsası Meclis Başkanı Ahmet Bülent Kasap

Orman ürünleri sektörünün değerli paydaşları, kıymetli akademisyenler, saygıdeğer katılımcılar, 20. sini düzenleyeceğimiz “Borsa Meydanında Sektörler Konuşuyor” toplantımıza hepiniz hoş geldiniz.

Bildiğiniz üzere, hem ekonomik hem de çevresel açıdan büyük öneme sahip olan orman ürünleri sektörünü ele almak üzere bir aradayız. İki yıldır Borsamız uhdesinde ve güvenilir ürün platformunun destekleriyle devam eden bu toplantılarda gıda ve tarımdaki sorunları masaya yatırıyor, çözüm önerilerini tartışıyoruz. Yani sektörün sorunlarını yine sektörü en iyi bilen paydaşların yaklaşımlarıyla geniş bir perspektifte ele alıyoruz. Toplantının çıktılarını rapor haline getirip ilgili makamlara iletiyor, burada konuşulanları hem basılı hem de e-kitap olarak yayınlıyoruz. Aynı zamanda bu kitapları ilgili kurumlara, gıda sektöründeki derneklere, üniversitelere ve basına da gönderiyoruz. Nitekim geçtiğimiz günlerde 2023 yılında düzenlediğimiz bu toplantıların yer aldığı “Borsa Meydanında Sektörler Konuşuyor 2023” isimli kitabı yayınladık. Ayrıca bu toplantıların videosunu İSTİB YouTube kanalımızda da paylaşıyoruz.

Bu toplantıda; dünya genelinde mobilya, kâğıt, inşaat, ambalaj, tıp, kozmetik, gıda ve daha pek çok endüstride kullanılan ürünlerin

kaynağı olan “Orman Ürünleri Sektörünü” konuşacağız. Sektörün güncel durumunu ve beklentilerini ortaya koyacak, yapısal sorunlarını ele alacağız. Aramızda yine çok değerli konuşmacılar bulunuyor. Tarım ve Orman Bakanlığı Orman Genel Müdürlüğü Ekosistem Hizmetleri Daire Başkanı Özgür Balcı, İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Öğretim Üyesi Profesör Doktor Öner Ünsal, Türkiye Orman Ürünleri Sanayicileri ve İş Adamları Derneği Başkanı Göksel Korkmaz, Borsamız üyelerinden ve sektörün önemli aktörlerinden Mahir Arın ve İstanbul Ticaret Borsası Meclis ve Orman Ürünleri Ticareti Meslek Komitesi Üyesi Turgay Özen sektörün sorunlarını ayrıntılarıyla masaya yatıracak.

Köklü bir geçmişe sahip ormancılık sektörü hakkındaki çalışmalar bildiğiniz gibi Osmanlı Dönemine kadar uzanıyor. Nitekim ormanların korunması ve sürdürülebilir bir şekilde kullanılmasıyla ilgili ilk düzenlemeler Tanzimat Fermanı ile getiriliyor. Cumhuriyet Döneminde ise ormancılık faaliyetlerinin geliştirilmesi için bu düzenlemelerin çeşitlendirildiğini ve daha belirgin adımların atıldığını görüyoruz. Devam eden yıllarda ormanların etkin bir şekilde kullanılması ve işlenmesi için çeşitli yatırımlar yapılsa da hepimiz biliyoruz ki planlı ve sürdürülebilir ormancılık uygulamalarına 21. yüzyılda geçiyoruz. Nitekim bugün Türkiye'deki orman varlığı 23 milyon hektara ulaşmış durumda. Yani ülkemiz topraklarının yaklaşık 3'te 1'i ormanlık alanlardan oluşuyor. Böylesi devasa bir kaynaktan bahsediyoruz. Dolayısıyla, orman alanlarının genişliği ve çeşitliliği, orman ürünleri sektörü ve Türkiye ekonomisi için önemli fırsatlar sunuyor.

Diğer taraftan; sektörün tarım ihracatındaki payı da artış gösteriyor. 2023 yılında ekonomiye 8 milyar dolarlık bir artı değer kattığını görüyoruz. Bu ihracatta, tüm dünyada olduğu gibi kereste üretimi ve ticareti ön plana çıkıyor. Kullanım alanı daha çeşitli olduğu için kereste ticaretinin sektördeki payı nispeten daha yüksek. Dünya kereste ve ahşap üretiminde ABD, Çin ve Rusya söz sahibi ülkeler... Amerika kıtası toplam kereste üretiminin yaklaşık yüzde 40'ını karşılıyor.

Aynı zamanda kereste dışında da birçok ürün de, ormancılık endüstrisinin bir parçası. Mantar, meşe palamudu, reçine, bal, kozalak, yaban

mersini, çeşitli tıbbi aromatik bitkiler gibi ürünler bunlardan bazıları... Yani burada devasa bir pazar söz konusu. Bu pazarın da 2032 yılına gelindiğinde yaklaşık yüz 3 büyümesi bekleniyor. Ancak ormanlarımızın insanlık için önemi, ürettiği ticari katma değerinin çok ötesinde. Ormanların fonksiyonu, dünyanın adeta akciğerleri olmasında veya yağmur için gerekli nemi üretmesiyle sınırlı değil. Bitkisel çeşitliliğin, yabani hayvan varlığının, kısaca tüm canlılar ekosisteminin merkezinde ormanlar yatıyor. Bu nedenle bugün aslında potansiyeli yüksek olan bir sektörü, aynı zamanda insanlığın ve tüm canlıların varlığının devamını sağlayan ormanlarımızı ve ürettiği faydaları katılımcılarımızla enine boyuna tartışacağız. Sorunların tespiti ve çözüm önerilerinin tartışılması için oluşturduğumuz bu toplantının, ormancılık sektörü başta olmak üzere, tüm paydaşlar için faydalı olmasını temenni ediyorum. Bu düşüncelerle, toplantımıza katılan siz değerli katılımcılara ve dinleyicilerimize bir kez daha hoş geldiniz diyor, sözü kıymetli hocamıza, bürokratımıza ve sektör temsilcilerimize bırakıyorum.

Celal Toprak: Başkanım çok teşekkür ederiz. Yine önemli bilgileri bizimle paylaştınız. Bu bilgiler sayesinde sektörleri yakından tanıma şansına sahip oluyoruz. Toplantımız, özellikle mobilya sektörü tarafından yakından takip ediliyor. İstanbul Anadolu Yakası Doğramacılar ve Mobilyacılar Sitesi İşletme Kooperatifi (Modoko) Başkanı Koray Çalışkan da şu anda mesaj atmış. Kendisi toplantımızı yakından takip ediyor.

Sözü, Tarım ve Orman Bakanlığı Orman Genel Müdürlüğü Ekosistem Hizmetleri Dairesi Başkanı Özgü Balcı'ya vermek istiyorum. Hoş geldiniz. Buyurun, söz sizin.

Özgür Balcı

Tarım ve Orman Bakanlığı Orman
Genel Müdürlüğü Ekosistem
Hizmetleri Daire Başkanı

Tarım ve Orman Bakanlığı Orman Genel Müdürlüğü Ekosistem Hizmetleri Daire Başkanı Özgür Balcı

Celal Bey, söz hakkı verdiğiniz için teşekkür ediyorum. Öncelikle bu toplantıyı düzenleyen İstanbul Ticaret Borsası Meclis Başkanı Bülent Kasap'ın şahsında tüm katılımcıları ve panelistleri kurumum ve şahsım adına saygıyla selamlıyorum. İstanbul Ticaret Borsamızı ayrıca tebrik ediyorum. Sayın Genel Müdürümüzün yoğun iş programından dolayı aranızdayım. Sayın Genel Müdürümüzün de sizlere ve katılımcılara ayrıca selamlarını iletmeyi borç bilirim.

Aslında Sayın Bülent Kasap, genel hatlarıyla ormancılığın tarihinden bugününe önemini çok güzel özetledi. Öncelikle bu kadar kavrayıcı ve kapsayıcı özetlemeden dolayı şahıslarına ayrıca teşekkür ediyor ve tebrik ediyorum. Ormancılık, orman ürünleri kullanımı insanlık tarihi kadar eski. Ekonomik açıdan toplumların, ulusların uzun yıllar en önemli kaynağını oluşturmuş. Birçok ülkenin de kalkınma modelinde temel unsur olmuş. Sanayi devrimi ile birlikte başlayan son 200 yıllık süreçte dünyada orman ürünleri üzerinden temel ekonomiyi oluşturan ülkeler var. Kuzey Baltık ülkeleri, Rusya ve Ukrayna gibi ülkeler buna örnek olarak gösterilebilir. Dolayısıyla kereste değeri itibarıyla uzun yıllar kaynak değeri olarak görülmüş olan ormanlar, özellikle Birleşmiş Milletler (BM) Rio süreci ile birlikte ekolojik, ekonomik ve

sosyokültürel bir kaynak değeri olarak üç ana temelde tanımlanmış. Şu anda ekonomik öneminin yanında, iklim değişikliği süreci gibi süreçlerle birlikte ekolojik ve sosyokültürel değerlerin daha anlamlı olmaya başladığı bir sürecin içindeyiz. Yani tüm dünya ormancılarında olduğu gibi Türk ormancısının da eski reflekslerinin dışında bir ormancılık anlayışıyla, tarafı olduğumuz anlaşma yükümleri dâhilinde ormanları yönetmeyle mükellefiz.

Türk ormancısı ve Orman Genel Müdürlüğü, çok önemli bir istihdam ve kaynak değer alanını yönetiyor. Ormancılığın, ilk Osmanlı döneminde nizamname ile başlayan bir süreci var. Tabii tarım ve ormancılık, cumhuriyetin kurulmasıyla birlikte de temel kalkınma alanlarından bir tanesi olmuş. O günden bugüne çok büyük yollar kat edilmiş. Türkiye'nin orman varlığına baktığımızda; Türkiye, bugün yüzölçümünün yüzde 30'u kadar orman varlığına sahip. Bu rakam cumhuriyetin ilk yıllarında yüzde 24 kadardı. 1963 yılından bu yana Türkiye ormanlarının tamamı amenajman planlarıyla yönetiliyor, fonksiyon tayinleriyle de işletiliyor.

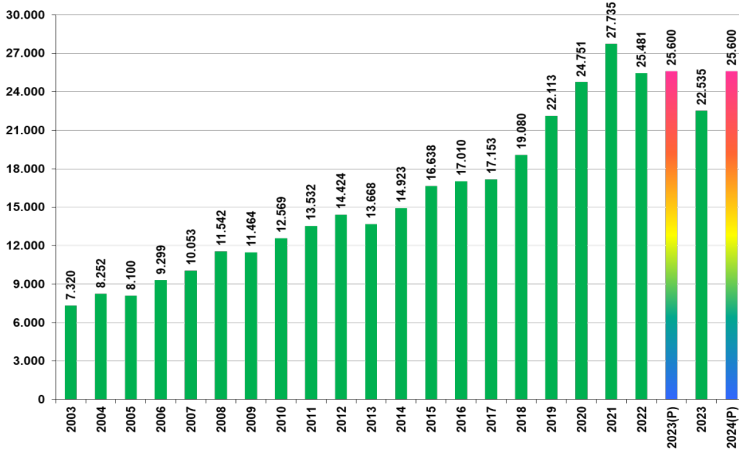
Bu anlamda geline nokta; Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü'nün (FAO) raporlarına göre ağaçlandırma anlamında 47. sıradan, 26. sıraya kadar yükselmiş durumdayız. Fidan üretiminde çok ciddi bir kapasitemiz ve potansiyelimiz var. Ağaçlandırma anlamında da orman varlığını arttıran ülkelerden bir tanesiyiz. Bu hızla yolumuza devam edersek; 2028 yılı itibarıyla ülke yüzölçümünün yüzde 30,3'ü orman varlığına sahip olacak.

İlk girişte anlattığım üzere ormanların ekonomik, ekolojik ve sosyokültürel bir kaynak değeri ve temel istihdam unsurunun oluşu bizler için önemlidir. Anayasa ve orman kanunu çerçevesinde en temel istihdam alanımız bizim orman köylüsüdür. Bakanlığımız, orman köylüsünün refahını artırma, yerinde konforlu yaşamasını sağlayacak tedbirler alma hususunda var gücüyle çalışmaktadır. Birçok insanın bilmediği, kamuoyuna çok anlatamadığımız bir potansiyelimiz mevcut. Fidan üretim altyapımız bunlardan biri. Türkiye genelinde 137 adet orman fidanlığımız var. Burada Avrupa standardında en öne çıkan ülke İtalya ve Hollanda'dır. Biz de bu standartta fidan üretimi yapan, bunu hem ağaçlandırma gibi iç kaynak faaliyetlerinde hem de ticarete konu

eden bir yönetim anlayışıyla yönetmekteyiz. Binin üzerinde de tür yetiştirilmektedir. Bu bin türün içerisinde tıbbi aromatik bitkiler de var. Orman köylüsünün veya tarımla iştigal eden köylümüzün çoğur dediğimiz anaçlık fidanlarını da temin edebilecek noktada bir üretim yapmaktayız.

Ormanlarımız dünyadaki diğer ormancuların tercihinden farklı bir yöntemle yönetilmektedir. Biraz açarsak; Türkiye'deki ormanların yüzde 92'si doğal karakterli ormanlardır. Almanya gibi endüstriyel ormancılık yapan bir ülke değiliz. Yani doğal ormanları, doğal sivil kültür metotlarıyla işleten ve buradan da hasıla eden bir ormancılık anlayışına sahibiz. Bu anlayışın da dünyada çok fazla örneği yoktur. Bunu tercih etmiş bir ülke olarak son yıllarda çok önemli bir odun arzı sağladık. İstatistiki anlamda 2021 yılı pik yaptığı bir dönemdir. 2024 yılı itibariyle de 32 milyon m³ damga hedefinde çalışmalarımızı yürütüyoruz. Endüstriyel üretim açısından iç pazarın hammadde ihtiyacını karşılamaya çabalayan bir refleksimiz var. Yani dış ticaret açığını düşüren iç pazarda da aslında bir monopol piyasayı veya ham madde arzını yöneten bir kurum olarak kamu ormancılığı yapıyoruz.

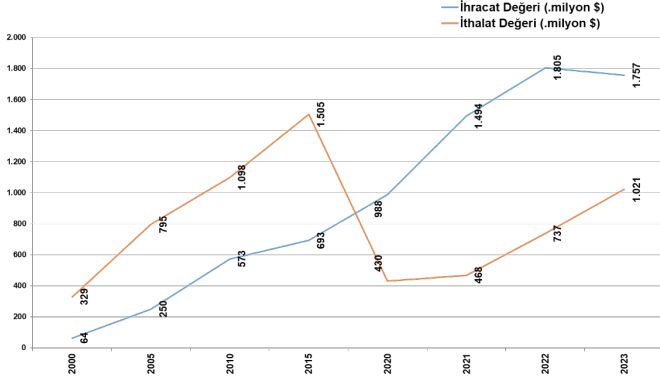
Grafik 2: Türkiye Endüstriyel Odun Üretimi 2003-2024* (Bin m³)

*Planlanan üretim değeri

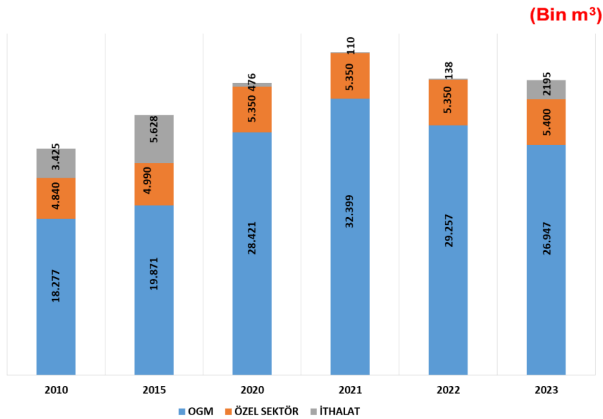
Grafikte görüleceği üzere; 2024 yılı itibariyle endüstriyel odun üretimimizi yaklaşık 25-26 milyon metreküp olarak hedefliyoruz. Yıllık termin planımızı yaptık.

Grafik 2: Ahşap Ürünleri İthalat ve İhracat Durumu

Ahşap ürünleri ithalat ve ihracat eğrilerine baktığımızda; 2018 yılında kesişmeyi yakalıyoruz. Sonraki yıllarda makas açılmasıyla birlikte dış ticaret fazlası verir hale geliyoruz.

Grafik 3: Türkiye Odun Hammaddesi Karşılama Durumu - 2010-2023 (Bin m³)

Burada endüstrinin hammadde ihtiyacını karşılama oranlarını gösteren bir tabloyla sizlere arz etmek isterim. İç piyasadan arz geçmiş yıllara göre çok daha dinamik yürümekte. Özellikle 2022 yılında neredeyse ithalatın sıfırlandığını görüyoruz. 2023'te bir kıpırdanma var. Bunu doğal karşılıyoruz. Orman Genel Müdürlüğü olarak hammadde arzını standart bir noktada tutmaya çalışan irademiz var. Ancak bu sunuma geçerken ifade etmiş olduğum doğal orman işletmeciliği noktasına da değineceğim. Bunun da iklim sürecinde avantajlarını birazdan anlatacağım.

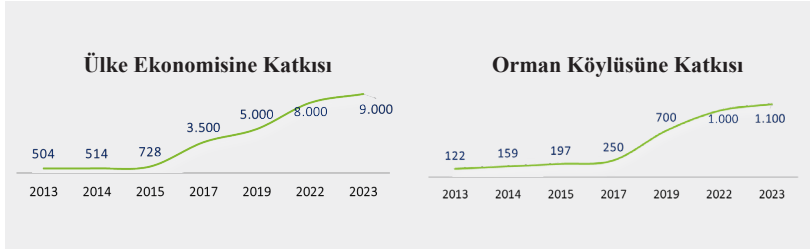
Yerinde refah ve kalkınmayı, şehirlerin göçlere bağlı olarak sorunlarının en asgariye indirilmesinin yolu olarak görüyoruz. Bu amaçla göçün önüne geçebilmek ve orman kaynaklarını da yine bu iş gücüyle yönetebilmek adına "ORKÖY projesini hazırladık. Hayat standartlarını iyileştiren ve sürdürülebilir ekosisteme katkıda bulunan bir zihniyet ile böylesi projeleri üretiyoruz. Ormandaki iş gücü ve mekanizasyonu artırma adına traktör ve makine ekipman hibeleri gibi sosyal nitelikli, arıcılık ve hayvancılık kredileri gibi ekonomik nitelikli projeler de üretiyoruz. Son yıllarda iklime bağlı olarak odun arzını azaltır nitelikte güneş enerjisine yönelik önemli çalışmalar yaptık.

Ormanlar sadece odun ürünlerinden ibaret değil. Odun ürünleri yanında orman ekosistemlerin bize bahsetmiş olduğu odun dışı ürünler de var. Bu anlamda özellikle 2011 yılından sonra Orman Genel Müdürlüğü müthiş bir dönüşüm yaptı. Daire Başkanlığının kuruluşunun her aşamasında bulunan birisi olarak ifade etmek isterim ki henüz en ideale ulaşmış değiliz. Bitkisel ve hayvansal ürünler, mantarlar, diğer mineral ürünler, yani kozalakların bile değerlendirildiği, çelenk olarak yapıldığı, köylümüzün ciddi anlamda bunu refah unsuruna dönüştürdüğü bir model oluşturduk. Eylem planlarıyla süreci yönetiyoruz. Son 10 yılda odun dışı ürünlerin sektör anlamında büyüdüğünü gördük. Defne işleme tesislerinden, kekik işleme tesislerine, bunların aromatik yağlarının üretildiği endüstrilere, fabrikalara kadar evrilen bir süreç oldu. Bu sürecin en temel dinamizmini sağlayan Orman Genel Müdürlüğüdür. Çünkü piyasanın hammadde arzını sürdürülebilir ve standart çerçevesinde sağlarsanız yatırım da ardından gelir. Bu anlamda çok

ciddi bir özel sektör yatırımı mevcut. Bu da dış ticaretimize yansımış durumda. Şu an web sayfamıza girip hangi bölgede, hangi ilde, hangi şeflikte hangi üründen yılda ne kadar faydalanacağını işletmecilerimiz görebilir. Bunu web sayfasından açık kaynak kodlu olarak vatandaşlarımızın kullanımına sunmuş durumdayız. Ayrıca faydalanmaya yönelik 32 adet tanıtıcı video hazırladık.

Doğadan faydalanma temelde bir sürdürülebilirlik de gerektiren bir şey. Ekip biçme ile benzer bir özelliği yok. Tarımsal faaliyet gibi değil. O ürünün o alanda devamlılığını da sağlayacak videoları paylaşan bir web portalımız da var. Bunlar mevzuatlar dâhilinde yapılıyor. Tamamı Orman Genel Müdürlüğü aslında, stratejik planlarla, eylem planlarıyla, faaliyet planlarıyla ve çatıda amenajman planlarıyla çalışan bir kurum. Bu alanı da bir mevzuatla yönetiyoruz.

Grafik 4: Orman Dışı Orman Ürünlerinin Ekonomiye Katkısı (Milyon TL)

Orman dışı ürünlerin ülke ekonomisine katkı ve orman köylüsüne katkısına baktığımızda; az önce özetlediğim ciddi sıçramayı da burada görebiliriz.

Dönem dönem hammadde arzının çok daha nitelikli, sürdürülebilir olması adına eylem planları hazırlıyoruz. Şu an yürürlükte olanları size arz ediyorum. Mesela Defne Eylem Planının ve Trüf Eylem Planının daha önce iki tanesi bitmiş durumda. Bu ihtiyaç devam ettiği için yeni kimliklerle yeni faaliyet ve içeriklerle Orman Genel Müdürlüğü 2026 yılına kadar bunları yönetecek. Bugüne kadar 34 tane eylem planıyla bu alan yönetildi. Onu da ifade etmek isterim.

En başta ifade ettiğim üzere Rio aslında orman ekosistemlerine bakışı tümünden değiştiren bir süreç. Birleşmiş Milletler (BM) gündemindeki biyo çeşitlilik sözleşmesi, iklim sözleşmesi, çölleşme ve erozyon kontrolü sözleşmesi gibi takip edilen süreçler bizleri, orman kaynaklarını yönetme noktasında uyaran, ödev veren hususlar. Bu anlamda da çok ciddi yollar alındı. Bugün amenajman planları biyoçeşitlilik unsurlarında, flora yada fauna unsurlarında yönetir nitelikte planlar üretiyoruz. Bunlar da oluşturduğumuz rehberler. Örneğin; orman kaynaklarını biz kereste değerleri itibariyle kullanıyoruz. Flora ve fauna unsuru itibariyle genetik çeşitliliğini koruyan bir modeldir. Bu modelin içerisinde hem orman kapasitesini mevcut doğal haliyle koruyor hem de başat türleri koruyoruz. Vaşak gibi canlıların üremesini ve gelecek nesillere aktarılmasını sağlayacak reçeteler yazan planlar üretiyoruz. Bunların geçiş alanlarını koruyan zonlamalar yapıyoruz. Bu yaklaşım Kanada'da gerçekleştirilen "Biyoçeşitlilik Zirvesi"nde Türkiye'nin, Fransa ile birlikte geliştirdiği bir modeldir. Tüm dünyaya biyo çeşitlilik konferansında diğer etkili alan koruma metotları olarak önerilmiş bir çalışmadır.

İklim süreci önemli bir süreç, Türk Sanayicileri ve İş Adamları Derneği (TÜSİAD)'ın toplantılarına da katıldım. TÜSİAD mensupları çok etkili bir rapor da hazırladı. Orada da sunumlar yaptık. Özellikle iklim konferansının ardından iklim değişikliği taraflar sözleşmesine imza atmamızla birlikte Orman Genel Müdürlüğüne önemli yükler düşüyor. Artık karbon yutak yönetimi itibariyle de bizim ormanlarımızı yönetmemiz gerekiyor. Bu anlamda bilim kurulları oluşturduk. En son Antalya'da 23-25 Kasım'da bir çalıştayla tüm tarafları topladık. Göksel Bey'de misafirimizdi. "TORİD" derneğinin ve sektörün mensupları da oradaydı. Bu anlamda karbon piyasalarının ve yutak alan yönetiminin daha etkin yönetilmesi açısından da stratejiler belirledik. Eylem planlarını Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ile birlikte şu an hazırlıyoruz. Karbon yutak değerini asgari düzeyde tutan, bunu artıran politikalar da üretmekle yükümlüyük. Ormanlar, insanlık tarihi boyunca sadece kereste değeri itibariyle değerliydi. Ancak bugün kentlinin doğaya ya-

bancılaşımasıyla birlikte orman ekosistemlerinin iyileştirici etkisine ulaşmaya çabalayan kentli, bizden ekoturizm rotalarını istiyor. Bunun için orman ekosistemlerine fiilen ekoturist olarak girenlerin daha güvenli, daha sinyalizasyon sistemleri yapılmış, seyahat etmelerini sağlayan rotalar da oluşturuyoruz. Büyükkada ekoturizm rotamız, her yıl yaklaşık 500.000 kişi tarafından ziyaret edilen bir örnek. Bunun gibi daha 102 tane örneğimiz var. Toplumun ormanlardaki bu aktivitelere ulaşmasını, tanıtımını ve buralarda güvenli seyahatini sağlayacak “Benim Ormanım Mobil Uygulaması” var. Bunu belki yaygın iletişim kanallarımız da görmüşsünüzdür. Onlarca örneğimiz var. Nazarköy, Karaçay, Zeytin Alanı, Karacaören gibi hipoterapi ekoturizm alanlarımız mevcut.

Orman parklarımız özellikle son yıllarda önemli bir yatırım ve istihdam alanı oldu. Orman ekosistemlerini koruyan bunların sürdürülebilirliğine zarar vermeyecek nitelikte yatırımlarına müsaade eden bir anlayışımız var. Bu orman parkların 294’ünde konaklama da yapılabiliyor. Burayı daha da etkin yönetmeye çabalıyoruz. Bunların dışında kentlerin yakınlarında kereste değeri itibariyle değil rekreasyonel değeri itibariyle kıymetli bulduğumuz alanlarda insanların kullanımını sağlayacağı güzel hizmetlerimiz var. Bu konuyu bile bir eylem planıyla yönetiyoruz.

Orman Genel Müdürlüğü’nün bal ormanlarıyla ilgili bir servis alanı oluşturma çabası var. Herhangi bir yapı tesise müsaade etmeden, arıcı ve konaklayanların asgari ihtiyaçlarını karşılayan çözümler üreten bal ormanları projelerimiz var. Orman Genel Müdürlüğü’nün bu alanı yönetmesi ile birlikte dünyada 6. sıraya yükseldik. Ciddi bir bal üretimi ihracatımız da mevcut. Özellikle Basralı ormanlarında bulunan kızılçam balı çok değerlidir. Kızılçamlı birlikte üreyen “Basra Böceği” sayesinde oluşan şekerli özü arı alır ve bal yapar. Bu en önemli ihrac kalemlerimizden bir tanesi. Bu alanı da çok etkin yönetiyoruz. Ormancılık, ayrıntısına girdiğimizde 5-10 dakikaya sığamayacak kadar geniş bir konu. Bunun için sunumun biraz uzun sürdü. Affınıza sığınarak arz ediyorum.

Celal Toprak: Çok teşekkür ederim. Türkiye İş Dünyası dergisinin yazı işleri müdürü özelden yazarak “ekoturizm” ile ilgili heyecan verici bölümü dergimize taşımak isteriz diyor. Sizi o konuyla ilgili arayacaklar Özgür Bey. Diğer bir dinleyicimiz de bal konusuna çok dikkat çekmiş. Burada çok sayıda bilmediğimiz konu başlığını sizden öğrenmiş olduk. Demek ki bu toplantılarının böyle de bir faydası oluyor. Şimdi olayın bilimsel tarafına sözü vermek istiyorum. Ancak İSTİB Meclis Üyesinin bir sorusu var. Buyurun Turgay Bey.

İstanbul Ticaret Borsası Meclis ve Orman Ürünleri Ticareti Meslek Komitesi Üyesi Turgay Özen: Özgür Bey Trüf Mantarının ülkemizde yetiştiğini ifade etti. Acaba senede ne kadar yetiştiriyoruz?

Tarım ve Orman Bakanlığı Orman Genel Müdürlüğü Ekosistem Hizmetleri Daire Başkanı Özgür Balcı

Turgay Özen, teşekkür ediyorum sorunuz için. Trüf, Avrupa mutfağında uzun yıllardan beri çok özel bir ürün olarak yer alır. 2013 yılında Türkiye'nin "Trüf" potansiyeli varlığının tespiti için eylem planı hazırladık. Bu eylem planıyla birlikte eşgüdümlü olarak İspanya ve Fransa'daki trüf bahçelerini biz ülkemize taşıdık. Şu an itibarıyla ülkemizde hem trüf üreticilerimiz hem de trüf aşılı fidan üreticilerimiz var. Ayrıca Orman Genel Müdürlüğü'nün altı adet fidanlığında da trüf aşılı fidan üretilmektedir. Yani dünyada trüf aşılı fidan üretebilen dört ülkeden biriyiz. Muğla'da bahçelerimiz ürün vermeye başladı. Bu da çok önemli bir gelişmedir. Çünkü trüf aşılı fidanların amaca hizmet eder nitelikte olduğunu görebilmek için 7 yıl beklemeniz gerekiyor. O kadar grift konuların olduğu, bir inovasyonun bilgi birikiminin olduğu bir alan.

Orman Bilgi Sistemi (ORBİS) üzerinden Türkiye'nin her yerinde şu an envanter kayıtlarında nerelerde trüf toplayacağınızı görebilirsiniz. Yıllık kayıtlarımıza göre Türkiye'nin tamamında 12 ay boyunca yararlanılabilir ticari trüf var. Bir kısmının kaçak olduğunu da düşünüyoruz. 200 ton civarında ihracat mevcut. Yaklaşık 600'e yakın hanenin de temel geçim kaynağı.

Celal Toprak: Çok teşekkür ederiz. İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Orman Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Öner Ünsal'a söz vermek istiyorum. Türkiye'deki orman ürünlerini, bilimsel yaklaşımla bizlere aktaracak. Buyurun.

Prof. Dr. Öner Ünsal

İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Orman
Fakültesi Öğretim Üyesi

İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Orman Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Öner Ünsal

Herkese saygılarımı sunarım. Burada İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Orman Fakültesi Ahşap Mühendisliği veya Orman Endüstrisi Mühendisliği bölümünü temsil ediyorum. Endüstriyi, yaklaşık 30 yıldır akademisyen olarak takip ediyorum.

Orman ürünleri endüstrisine baktığımız zaman, özellikle son 15 ila 20 yıllık süreçte aktif bir yapılanmanın olduğu görüyoruz. Genel anlamda ülkesel bazda baktığımız zaman da Gayrisafi Milli Hasılanın (GSMH) artışı, 3.000 dolardan 10.000 dolara ulaşması belli bir zenginlik getiriyor. Bunun ışığında devlet politikalarıyla sanayileşmeye olan katkılar ve destekler, bir tarım ülkesi kimliği üzerine sanayi ülkesi olma yönündeki gayretler, bir araya geldiğinde ülkemizde sektörün ciddi bir hareketlenmesi söz konusu. Neticede, bu endüstriyi incelediğimizde iki ayağını görmemiz lazım. Birinci olarak; devlet tarafı yani Bakanlık, Genel Müdürlük, Orman Teşkilatı. Diğeri ise özel sektör. Bu iki ayağı değerlendirdiğimizde; devlet tarafı çok verimli çalışmalar neticesinde orman ürünlerine endüstrisine katkı sağlamak adına üzerine düşenleri yapma noktasında çok ciddi gayret sarf ettiğini görüyoruz.

Yani bunu rakamlar da ortaya koyuyor. 20-25 milyon m³'lere ulaşan bir üretim miktarı var. Bunun artırılması ile ilgili çalışmaları görüyoruz. Bunun için de mümkün oldukça değersiz diyebileceğimiz yakacak odun miktarını kısmak, endüstriyel tomruğu öne çıkarmak yönündeki gayretlerin hepsine şahit oluyoruz.

Kamudaki yapıya baktığımızda ormanlarımızın içeriğini çok kısa özetleyeyim. Ağaç türleri anlamında bir değerlendirme yapacak olursak; Türkiye'deki ağaçların yüzde 55'ini ibrelili ağaçlar, yüzde 35'i yapraklı ağaçlardan oluşuyor. Kalan yüzde 11'i ise ibrelili ve yapraklı karışık olduğunu görüyoruz. Bunlar içinde ağırlıklı olan ağaç türlerimiz de bizim endüstriye aktardığımız ağaç türleri anlamında neredeyiz diye baktığımızda; kızılçam, meşe, karaçam, kayın, sarıçam, kavak, okalip-tus ve diğer ağaç türlerinin bu yelpaze içinde olduğunu görüyoruz.

Endüstriyel yuvarlak odun arzının 20 milyon m³'ler düzeyine ulaştığını bunun devlet ormanları tarafından yaklaşık 3,5 milyon m³ ile özel sektör ve yarım milyon metre küp ithalat yoluyla sağlanmış olduğuna dair verilere ulaştım. Bu yapı içinde mümkün oldukça odun arzındaki yakacak odun oranının azalmakta olduğunu, endüstriyel odun katılımının artmakta olduğunu ve bu yönde olumlu gelişmeler olduğunu tekrar etmiş olayım.

Endüstriyi temsil eden özel sektör tarafına baktığımızda, bunu da üçe ayırmamız lazım. Bu bölümleri, masif ahşap ürünleri, levha ürünleri ve mobilya ürünleri olarak tanımlayabiliriz. Ürün kollarında da son 10 yılda hem üretim hem de ihracat anlamında ciddi hamlelerin olduğunu ve bu anlamda olumlu rakamların ortaya çıktığını net olarak görüyoruz. Ağırlıklı olarak bu yapıyı, domine eden ürün kolu ise levha sektörü. Bununla bağlantılı olarak yarı mamul malzemenin kullanıldığı mobilya endüstrisinin çok aktif hale geldiği, diğer taraftan da masif ahşap endüstrisinin de bir yerlere gelme gayreti içinde olduğunu görüyoruz.

Masif ahşap endüstrisi belki çok arzu ettiğimiz boyutlara gelmemiş olabilir ancak son dönemde ahşap yapı endüstrisinin Türkiye'de oluşturulmasıyla ilgili derneklerin çabaları var. Bunun için Türkiye'de

öncelikle bize ait olan yerli ağaç türlerinin kalitesinin “Eurocode” dediğimiz uluslararası standart yapı içinde kimliğinin belirlenmesi ve tanıtımının yapılması lazım. Bildiğim kadarıyla o süreçler tamamlanıyor. O süreç tamamlandığında yapıda kullanılan yerli ağaç türlerimiz, kimliğine kavuşacak ve ülkemizde ahşap yapı endüstrisinin aktive olmasıyla masife dayalı endüstriler de daha çok hareketlenecektir.

Rakamsal verileri değerlendirdiğimizde; 2000 yılından itibaren düzenli veri akışının sağlandığını görüyoruz. Ancak veriler akışı 2020 yılından sonra kesiliyor. Bunda da pandeminin oluşturduğu düzenli olmayan sürecin etkisi var diye düşünüyorum. Fakat 2020'ye kadar olan verilerin de sektör dinamiklerini gösterdiği ifade edilebilir.

Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) verilerine göre kereste üretimi ve ticaretinin son 20 yılına bakarsak; Türkiye'nin üretimi 2000 yılında yaklaşık 5,5 milyon m³ düzeyindeyken 2010 yılında 6,5 milyon m³'e, 2020 yılında ise yaklaşık 8,5 - 9 milyon m³'e ulaşmıştır. İhracat değerleri çok sınırlı kalmış. 2000'li yıllarda 40.000 - 45.000 m³ civarında olan ihracat değeri, 2020'de bir miktar düşüş göstermiş. İthalatta ise 2000'lerde 312.000 m³'den bugün 1.200.000 m³ civarına yaklaşan bir ithalat söz konusu. Dolar bazında ihracat değerimiz 2000'li yıllarda 10,8 milyon dolarken, 2020 yılında da çok fazla değişen bir şeyin olmadığını görüyoruz. Dolar bazında ithalat değerimizin yüksek olduğunu net olarak görüyoruz. 2000'li yıllarda 33 milyon dolarlık ithalat yapılırken, 2020 yılına gelindiğinde 232 milyon dolarlık bir ithalat gerçekleştirildiğini görüyoruz.

Yerli ağaç türlerinin uluslararası standarda ulaşması sonrasında endüstrimizin büyüyeceği yönünde beklentilerimiz var. Ancak İsveç, Finlandiya, Almanya ve Avusturya gibi yılda 1 milyon m³ tomruk işleyen, yatırım bedellerinin 100 milyon euroları bulduğu bir ülke olma ihtimaliz yok. Bu yatırımların olabilmesi için çok ciddi hammadde gereksinime ihtiyaç var. Bunun karşılanması mümkün olmadığı için modern tesislerin kurulma ihtimali maalesef zayıf. İsveç ve Finlandiya gibi orman ülkesi olduğumuzdan dolayı o sirkülasyonu sağlama şansımız da çok az.

Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü'nün (FAO) MDF, HDF üretimi verilerine göre; 2000'li yıllarda yaklaşık 400.000 m³, 2010'lu yıllarda 3,2 milyon m³, 2020'li yıllarda ise 5,5 - 6 milyon m³'lere ulaşan bir üretim söz konusu. İhracat tarafında, 2000'lerde 10.000 m³ civarında olan değer, 2020'lere gelindiğinde 550 - 600 bin m³ civarına ulaşmış durumda. Yani üretimi, miktar ile karşılaştırdığımızda çok ciddi rakamlar değil. İthalatta ise 2000'li yıllarda 100.000 m³ olan dış alımın 2020 yılına gelindiğinde 200.000 m³'e çıktığını görüyoruz. Gerçekleştirilen ihracatın maddi karşılığı, 2000'lerde 2,5 milyon dolarlar civarındayken, 2020'de 250 ila 300 milyon dolar civarında gerçekleşmiş. Aynı dönemde ithalatın 100 milyar dolardan, 50 milyar dolara gerilediğini görmekteyiz.

Levha sektörünün endüstrideki öneminden girişte bahsettim. Sektörün büyümesinde lokomotif sektörlerden biri olan inşaat sektörünün payı büyük. Çünkü inşaat yatırımları içinde ahşabın yaklaşık payı yüzde 8-10'lar civarında. Tabii işin biz teknik kısmına bakıyoruz. Yönetimsel yapıya makro bazda baktığımızda, bu sektörü temsil eden firma sayısının da azaldığını, bu noktada bir kümelenmenin olduğunu net olarak görüyoruz. İki tane güçlü firmanın domine ettiği, küçük bireysel yatırımların çok öne çıkamadığı levha sektörü içinde yaşam şansının çok fazla olamadığını görüyoruz. Bu biraz dünyada otomotiv sektörünü Volkswagen ile Toyota'nın domine etmesi gibi bir durum. Türkiye'deki levha sektörüyle ilgili böyle bir realite var.

Diğer bir levha ürünü yonga levhayla ilgili birtakım verilere ulaştım. İhracatının son 20 yılda 7,5 milyon dolardan, 110 milyon dolara ulaştığını gördük. İthalat tarafında ise son dönemde ciddi azalışlar görmekteyiz.

Diğer bir levha ürünüümüz kontrplaka bakacak olursak; 2000 yılında 50.000 m³ üretimin, 2020 yılına gelindiğinde 120 - 130.000 m³ civarına ulaştığını görüyoruz. İhracat miktarı 2000'de 6.000 m³ iken 2020'de 40.000 m³'lere gelmiş durumda. İthalat değerlerinde ise ciddi bir fark olduğu görülüyor. 2000'li yıllarda 33.000 m³ olan ithalat, 2020 yılına gelindiğinde yaklaşık 10 kat artmış durumda. Bu verilerden, özellikle son 5-6 yılda kontrplak sektörüne yapılan yatırımların karşılığını

aldığımızı söylemek mümkün. Türkiye'de kontrplak sektörüne ciddi bir teveccüh var. Bu konuda yatırımların çok ciddi manada arttığını görüyoruz. Bu ithalat verileri de zaten bunu karşılıyor. Bunun arkasında inşaat sektörü ve ona dayalı sektörlerin ihtiyaçları bunu belirliyor. Nitekim, kontrplak ihracatı 2000 yılında 2,7 milyon dolarken, 2020'de 21-22 milyon dolar civarında gerçekleşmiş. İthalat ise 2020'de neredeyse 350 milyon dolar olarak gerçekleşmiş.

Mobilya endüstrisinde ciddi hamlelerin olduğunu zaten hepimiz kabul ediyoruz. 2005'ten 2020'ye kadar giden süreçleri, üretim değerleri, yatırımları, imalat, kapasite kullanım oranları, ihracat değerleri ve ithalat değerleri anlamında veriler var. Çok kısaca bahsetmek istiyorum.

İhracat 2020'de 2,5-3 milyar dolar olarak gerçekleşiyor. İthalat 2005'de yaklaşık 400 milyon dolarken, 2020'de 600-700 milyon dolar olarak gerçekleşti.

Net olarak söyleyebiliriz ki, 2001'den 2023 yılına gelindiğinde Türkiye mobilya sektörü, dış pazarlara yöneldi. Buralardaki başarısını düzenli bir şekilde artırmış olduğu da görülüyor. Her 5 yılda ihracat dengesi iki katına yakın çıkan Türkiye'nin lehine bir artış gösterdiği grafiklerden de anlaşılıyor. 2023 verileri ihracat rakamı yaklaşık 8 milyar doları bulmuş vaziyette. Burada ithalat değerlerinin ciddi bir artış göstermediği ama ihracatın 2001'den 2022'lere kadar çok ciddi artış gösterdiğini kabul ediyoruz.

Genel anlamda son 10 yılda özellikle toplam hammadde üretimi, üretim ve ihracat rakamlarında artışlar mevcut. Ancak yüksek katma değer yaratma noktasında sorunlarımız var. Yani nicelik açısından büyümelerimiz olmasına rağmen, katma değer, nitelik, kalite, sürdürülebilirlik ve derinlik noktasında sorunlar devam ediyor. Bunun dışında ciddi makine altyapılarının kurulduğu Organize Sanayi Bölgeleri'nde fabrikalarımızı kuruyoruz ancak bu tesislerde çalışacak nitelikli ara elemanları bulamıyoruz. Kalifiye ara eleman eksikliğimiz şu anda hat safhada. Bunu bütün fabrika yöneticileri, bu toplantıya katılan bütün girişimciler de net olarak kabul edecektir.

Bunun dışında miktar nicelik üzerinden gidildiği için orman hasadı ile ilgili de bazı gözlemlerim var. Onları da belki soru cevap şeklinde ifade edeceğim.

Celal Toprak: Teşekkür ediyoruz. Şimdi de sahaya iniyoruz. Sektörle ilgili değerlendirmelerini almak üzere sözü Türkiye Orman Ürünleri Sanayicileri ve İş Adamları Derneği Başkanı Göksel Korkmaz'a vermek istiyorum. Ancak çok güzel soruların da geldiğini görüyorum. Meslektaşlarımızda Chat bölümünden sorular sormuş. Göksel Bey, bu soruları da kapsayacak şekilde sunumunuzu yapmanızı isteyeceğim. Buyurun söz sizin.

Göksel Korkmaz

Türkiye Orman Ürünleri Sanayicileri ve
İş Adamları Derneği Başkanı

Türkiye Orman Ürünleri Sanayicileri ve İş Adamları Derneği Başkanı Göksel Korkmaz

Herkeseye saygılarımı sunuyorum. Öncelikle herkesin 21 Mart Dünya Ormanlık Günü kutlu olsun.

Orman Genel Müdürlüğü'nün mevcut ormanlarımızı koruma ve büyütme çalışmalarını fedakârca yürüttüğünü yakinen biliyoruz. Nitekim sektörün kalkınması ve katma değerli üretimin artırılması için kendileriyle bir takım projeler de yürütüyoruz. Bu projelerden ilki "Ahşap Kullanımın Yaygınlaştırılması Projesi"dir. Bu proje kapsamında uzman kişilerce sektörün detaylı analizi yapıldı. Bu da Orman Genel Müdürlüğü'nün web sitesinde yayınlandı. Devamında ise "Yapısal Ahşap Kullanımının Yaygınlaştırılması Projesi"ne başladık. Deprem coğrafyasında bulunan ülkemizde, ahşap yapıların yeniden canlandırılması ve geniş kapsamlı kullanılmasını amaçladık. Çalışmalarımız sırasında yerli ahşabın mukavemet değerinin olmadığını fark ettik. Bunu hemen projelendirdik. Orman Müdürlüğü de bu projeye belli bir bütçe ayırdı. Sonrasında inşaat fakültelerinin laboratuvarlarında yerli iğne yapraklı ağaçların kırma testleri yapılarak bu değerler belirlendi. Bugün gelinen noktada, deprem bölgesinde yıkılan binaların yerine ahşap binalar yapılmaya başlandı. Bizim için sevindirici bir gelişme oldu.

Türkiye Orman Ürünleri Sanayicileri ve İş Adamları Derneği'nin ve Orman Genel Müdürlüğü'nün kurucusu olduğu “Sürdürülebilir Orman Yönetimi Ürün ve Hizmetleri Belgelendirme Derneği” (SOYDER) adında başka bir derneğimiz var. Bu dernek uluslararası kabul gören orman sertifikasyonu (PFC) veren kurumun Türkiye yetkili birimi. Sürdürülebilir orman yönetim sertifikası veriyor. Orman Genel Müdürlüğü tarafından da önümüzdeki günlerde bu belge isteyenlere temin edilecek. Zaten FSC denilen belge müdürlük tarafından veriliyordu. Ülkemizde üretim yapılan alanların yüzde 50'sinden bir miktar fazlası FSC sertifikalıdır. Yani ormandan sağladığımız hammaddenin yenilenerek sürdürülmesi, bunun ekonomik faaliyetlere dönüştürürken ekosistemi bozmamamız gerektiğinin farkındayız.

Sektörün önemli sorunları mevcuttur. Özellikle kurumlar arası iletişimin zayıf olduğunu düşünüyorum. Örneğin; Ticaret Bakanlığı kerestede ihracatını yasaklıyor, ancak ne Orman Genel Müdürlüğü'nün, ne de STK'ların bilgisi var. Böyle olunca devam eden iş ilişkileri ve anlaşmalar sekteye uğruyor ve müşteri başka pazarlara yöneliyor. Hâlbuki biz katma değer üretmek şartıyla ihracat rakamlarımızı daha yukarlara çıkarabiliriz. Nitekim 2019'dan beri dış ticaret fazlası veren bir sektörden bahsediyoruz. 44 GTIP kodlu “Ahşap” ve “Ahşap Eşya”, 94 GTIP kodlu “Ahşap Mobilya”, 42 ve 47 GTIP kodlu “Kağıt” ve 48 GTIP kodlu “Kağıt Karton” da 2023 ihracatımız 6 milyar dolar. İthalat tarafında ise 5 milyar dolarlık bir dış alım mevcut. Yani bir milyarlık dış ticaret fazlası veriyoruz. Bu rakamın çok daha yukarılara çıkartılması için inanılmaz bir potansiyeli var. Örneğin; Almanya Türkiye ile aynı orman alanında üretim yapmasına rağmen yıllık cirosu 180 milyar euro. Türkiye'de ise yıllık ciro, rakamlar net olmasa da 15 milyar euro seviyelerinde. Yani onda birine tekabül ediyor. Neden Türkiye doğru politikalarla katma değerli üretim yapamıyor? Sorgulamamız gereken bir konu.

Diğer bir konu da nitelikli personel sorunu... Mesela biz kendi işletmemizde bütün imkânlarını kullanarak iş ilanı veriyoruz. Başvurular sınırlı oluyor. İşe başlayan personel iki veya üç gün sonra ayrılıyor. Bu konuyu 12. Kalkınma Planı çalışmaları esnasında dile getirdik. İhtisas

Organize Sanayi Bölgesi kurulmasını önerdik. Neticesinde önerimiz mecliste onaylandı. Eğer bu gerçekleşirse, hem limanlara yakınlıktan dolayı hammadde ithalat sorunu çözülecek, hem de bölge içerisine açılacak olan meslek yüksekokulları sayesinde ara teknik elaman sorunu ortadan kalkacaktır.

Sektörü genel olarak değerlendirmek gerekirse, mobilya tarafında da durum farklı değil. İhraç edilen mobilyanın, ihraç değeri çok düşük. Masif mobilya üretimi de yeterli değil. Şu an mobilyanın kilogram değeri 2,5 euro civarında. Ancak masif mobilya ürettiğinizde rakam kilogram başına 7,5-8 euro'ya çıkıyor. Burada hep Vietnam örneği veriliyor. Vietnam'da ham maddesi kısıtlı olmasına rağmen Amerika'dan ve diğer ülkelerden ithal ettiği keresteyi işleyerek masif mobilya üretiyor ve tekrar bu ülkelere satıyor. 3 milyar dolarlık ithalat yapmasına karşın 18 milyar dolarlık ihracat gerçekleştiriyor.

Diğer bir sorun da hammadde tedarikinde yaşanan fiyat istikrarı sorunudur. Dolayısıyla, gelecekte hangi fiyattan hammadde alacağımızı bilmediğimiz zaman piyasada belirsizlik oluşuyor. Bizim önerimiz şu; büyük veya küçük firma olmasına bakılmaksızın, üretici olması kaydıyla tomruğu Orman Genel Müdürlüğü'nden alan firma o tomruğu keserek kullansın ve başka bir yere satmasın. Yani hammaddenin ticari meta olmasına izin verilmesin. Örneğin, Sırbistan'da her işletmenin yıllık talep ettiği ürün miktarı belirlenerek hammadde dağıtımı yapılıyor. Böyle olunca fiyat önceden belli oluyor. Bütün firmalar yapacağı yatırımı, üreteceği ürünün maliyetini önceden biliyor. Türkiye'de maalesef süreç bu şekilde ilerlemiyor. Çünkü ihaleye herkes katılabiliyor. Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) bünyesinde, NACE kodlarının müsaade ettiği şekilde ihaleye girilmesi için bir çalışma yapıldı. Ancak sonuç yine değişmedi. NACE kodu dışında işletmenin tomruk kesme kapasitesi raporuna da bakılmalıdır. Bu konuyu tekrar ısrarla söylüyoruz. Yoksa masif ahşap sektörünün ilerleme şansı çok az olur. Bu açıdan hem yapısal ahşabın hem de masif mobilyanın gelişmesi ve kapsayıcı olması için yüzde bir olan milli gelir içindeki payının yukarılara çıkması lazım. Bunun içinde ciddi, istikrarlı ve kararlı duruş göstermek gerekiyor.

Son olarak; Yeşil mutabakat çerçevesinde ihracatçıları ilgilendiren bir konu olan UDR denilen “Ormansızlaştırma Sertifikası”na değineceğim. Bu uygulama, 2024 yılının sonunda başlayacak. Özetle ormansızlaşmaya sebep olan bir alandan ürün alınıyorsa bunun ispatlanması gerekiyor. Türkiye’de ormanlar, Orman Genel Müdürlüğü’ne bağlı olduğu için sorun olacağını düşünmüyorum. Ancak yöntemlerin nasıl olacağını belirlenmesi gerekiyor. Ticaret Bakanlığı ve İhracatçılar Birliği ile bu konuda toplantılarımız oluyor. Onlara da yardımcı olmaya çalışıyoruz. “PFC” olarak da bu sertifikanın verilebilmesi için çalışmalarımız devam ediyor.

Celal Toprak: Başkanım çok teşekkür ediyoruz. Katılımlarınız bizim için çok değerli. Şimdi sözü yine sahadan bir isme vermek istiyorum. Mahir Arın Kerestecilik Kurucusu Mahir Arın, buyurun söz sizin.

Mahir Arın

Mahir Arın Kerestecilik Kurucusu

Mahir Arın Kerestecilik Kurucusu Mahir Arın

Öncelikle sektörün sorunlarının ve çözüm önerilerinin konuşulacağı bir toplantıyı düzenledikleri için İstanbul Ticaret Borsası Başkanı ve Yönetim Kuruluna teşekkürlerimi sunuyorum. Bütün katılımcılarımızı da saygıyla selamlıyorum.

İstatistiki rakamlara diğer katılımcılarımız fazlasıyla değindiği için sektörü iki başlık altında incelemek istiyorum. Bu nedenle kereste ve palet üretiminin niçin desteklenmesi gerektiğine dair görüşlerimi aktaracak ve sektörün sorunlarına değineceğim.

Kerestecilik sektörü, tamamen yerli makine yatırımıyla kurulan sektörlerden biridir. Aynı zamanda yüksek istihdam katsayısına sahip emek yoğun bir sektördür. Ayrıca, çevreci etkileri bakımından karbon tutucu olma özelliği de taşıyor. Diğer taraftan; atıkları geri dönüşümde kullanılıyor ve başka endüstrinin hammaddesi oluyor. Bu nedenle sektörümüzün desteklenmesi gerektiğini düşünüyorum.

Bunun yanında sektörün sorunları da yok değil. Göksel Başkan sorunların birçoğuna değindi. Bende birkaç noktaya değinmek istiyorum. İlk olarak; ihale sistemine herkesin katılımının önlenmesi gereklidir. Bunun için başlangıçta mevcut varlık kapasite raporuna göre paylaştı-

rılabilir. İkinci olarak; hammadde de fiyat istikrarı sağlanmalıdır. Özellikle 6 aylık fiyatlar belirlenerek enflasyon düzeltilmesi yapılmalıdır.

Bir başka sorun da nitelikli elaman sorunudur. Bu sorun hemen hemen Türkiye'deki bütün sektörlerde mevcut. Bunun için meslek liseleri kurulmalı, orman endüstrisinin yoğun olduğu bölgelerde meslek edinme kuruluşları açılmalıdır.

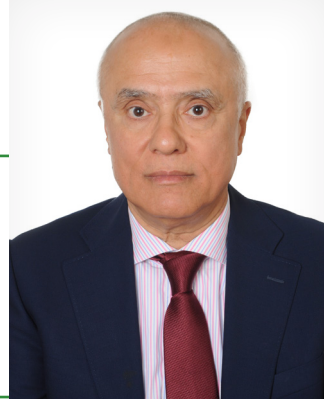
Diğer bir sorunumuz ise finansmana erişim konusudur. Ülkemizdeki faiz oranlarının yüksekliği düşünüldüğünde finansmana erişimde sorunlar yaşıyoruz. Sanayici, tomruk tedarikini karşılarken ya ithalat yapar ya da Orman Genel Müdürlüğü'nün ihalelerine katılır. Burada bir önerim olacak. Özellikle ilk satışlardaki KDV oranının yüzde 10'a düşürülmesi, sonraki satışlarda ise yüzde 20'ye çıkarılması düşünülebilir. Böylece devletin KDV kaybı da olmayacaktır.

Bizim ormanlarımızın çoğu doğal ormanlardır. Ancak bir yandan plantasyon üretimleri de yapmalıyız. Sonuçta sektörden elde edilen ürünler nihayetinde bir tarım ürünüdür. Dünyanın çevreye en duyarlı ülkeleri İsveç, Finlandya, Avusturya ve Almanya gibi ülkeler dünyanın en büyük orman ürünleri ihracatçıları. Çünkü bir tarım faaliyeti olarak sektörü yönetiyorlar. Biz de bu şekilde düşünürsek ve faaliyete geçerse belirlenen ihracat rakamlarına ulaşabiliriz.

Celal Toprak: Mahir Bey çok teşekkür ederiz. Oturumun son konuşmacısı hem sektörü hem de bu işin sivil toplum tarafını en iyi bilen isimlerden biri. İstanbul Ticaret Borsası Meclis ve Orman Ürünleri Ticareti Meslek Komitesi Üyesi Turgay Özen, buyurun söz sizin.

Turgay Özen

İstanbul Ticaret Borsası Meclis ve
Orman Ürünleri Ticareti Meslek
Komitesi Üyesi

İstanbul Ticaret Borsası Meclis ve Orman Ürünleri Ticareti Meslek Komitesi Üyesi Turgay Özen

Sayın Meclis Başkanım ve değerli katılımcılar, hepinizi saygıyla selamlıyorum. Katılımcılarımız sektörün sorunlarına detaylıca değindi. Bu nedenle tekrar aynı konulara değinmek istemiyorum.

Sektör olarak hammadde tedarik ederken ağırlıklı olarak ithal ediyoruz. İthal edilen ürünün ülkeye girişinde Tarım İl Müdürlüğü inspektörleri tarafından üründe, zararlı böcek ihtiva edip etmediği tespit ediliyor. Tespit sırasında zararlı böceğe rastlanılması durumunda numune alınarak Ankara'ya ilgili mercilere gönderiliyor. İnceleme süresi takriben 2 ayı buluyor. Bitki Karantina Yönetmeliği'ne göre sonuç olumsuz ise ürünün ülkeye girişine izin verilmiyor. Böyle olunca ithal ettiğimiz ürünü geriye gönderiyoruz. Ancak bu durumda çok ağır maliyetlerle karşı karşıya kalıyoruz. Bu konuya henüz çözüm üretilmiş değil. Diğer ülkelere baktığımızda sürecin bu şekilde işlemediğini görüyoruz. Örneğin, Londra ve Fransa gibi ülkelerde ithal edilen üründe zararlı böceğe rastlanılması durumunda ürünün bulunduğu konteyner karantinaya alınıyor. Karantinaya alınan konteyner ilaçlanarak zararlı böceklerden arındırılıyor. Sonrasında da ülkeye girişine izin veriliyor. Türkiye'de bu süreç neden bu şekilde işlemiyor bilmiyorum. Sayın Ta-

rım ve Orman Bakanlığı Orman Genel Müdürlüğü Ekosistem Hizmetleri Dairesi Başkanı Özgür Balcı bu konuda bize bilgi verebilir mi?

Türkiye Orman Ürünleri Sanayicileri ve İş Adamları Derneği Başkanı Göksel Korkmaz: Geçtiğimiz günlerde bu konuyu Ankarada gündeme getirdik. Başkanımın müsaadesiyle bilgi vermek isterim. İki veya üç hafta önce bir üyemizin ithal ettiği üründe zararlı böcek tespit edildi. Yaklaşık 12 konteyner malı geri gönderildi. Burada devasa bir zarar oluştu. Karantina yönetmeliğinde Ek-1'de yer alan bazı zararlı böcekler var. Eğer tespit edilen zararlı, Ek-1'de yer alıyorsa konteynerler mecburen geri gönderiliyor. Bu Ek-1'deki zararlı böcek listesinin güncellenmesi gerektiğini konuştuk. Çünkü Avrupa, Afrika'dan gelen ürünler için sağlık sertifikası dahi istemiyor. Afrika'da yetişen tropik ağaçlar, Türkiye'de yetişmediği için zaten tehdit oluşturmuyor. Ek-1'in güncellenmesi için dernek olarak Zirai Karantina Daire Başkanlığı'na dilekçemizi ilettik, takibini yapıyoruz.

Celal Toprak: Bilgiler için Göksel Başkanına çok teşekkür ediyorum. Şöyle yapalım sorulara da zaman zaman girildi. Onlara da cevaplar verildi. Zamanımızı da hayli aştık. Toparlaması için Özgür Balcı'ya söz vermek istiyorum. Başkanım bir değerlendirme yapsın. Bülent Kasp'la kapatmak isterim. Bu arada işaret ederseniz ben mutlaka şu konuya da değinmek istiyorum diye o konuyu da değerlendiririz. Özgür Başkanım buyurun.

KAPANIŞ

Tarım ve Orman Bakanlığı Orman Genel Müdürlüğü Ekosistem Hizmetleri Daire Başkanı Özgür Balcı

Tekrar söz verdiğiniz için teşekkür ederim Celal Bey. Şunu ifade etmeliyim ki bitki karantina uygulaması Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü'nün uhdesinde olan bir konu. Bitki Karantina süreçlerinde rol alan orman ürünlerinin karantina hizmetlerinin, orman mühendisleri eliyle yapılmasını savunan kurum olarak şunu ifade etmek isterim ki son dönemde iklim değişikliğiyle birlikte bir istilacı tür kavramı ortaya çıktı. Özellikle fıstık çamı ormanlarımızdaki fıstık verimini düşüren Güney Amerika menşeli bir böcek zararlısı. Bugüne kadar yaşam alanına dönüştürüp adaptasyonunu sağlayamadığı coğrafyalarda şu an istilacı tür pozisyonuna geçebiliyor. O listelerin güncellenmesi taahhüdü veya bu yönde çalışma yapılmasıyla bu sorunlar aşılabılır. Ancak bunun çok serbest bir alana dönüştürülmesi ileride hem hammadde arzını hem de endüstrinin tedarik zincirlerini çok daha derin etkileyebilir. O açıdan buraya biraz tedbirli yaklaşmakta fayda var. Bu anlamda ben notumu aldım. İlgili daire başkanıyla da iletişimiz var. Bu konuda Göksel Bey'in de talebini destekleyen bir enformasyonla konuya dâhil olacağım.

İstanbul Ticaret Borsası Meclis ve Orman Ürünleri Ticareti Meslek Komitesi Üyesi Turgay Özen: Sayın Başkanım şunu da hatırlatmak isterim ki inspektör, kapağı açtıktan sonra konteynerde böcek varsa zaten yayılmış oluyor. Diğer taraftan; kapağı açılmasa dahi zararlı tespit süresi olan 2 ay boyunca konteyner limanda beklediği için böcek yayılmış oluyor. Ancak ilk tespit aşamasında karantinaya alınıp ilaçlama yapılsa böyle bir sorunumuz da olmayacak. Çözüm aslında çok basit. Bu yöntem zaten diğer ülkeler tarafından uygulanıyor. Biz neden yapmayalım?

Tarım ve Orman Bakanlığı Orman Genel Müdürlüğü Ekosistem Hizmetleri Daire Başkanı Özgür Balcı

Söylediğiniz üzere dünyada çok güzel örnekleri var. Özellikle bu benim anlattığım hassasiyetler çerçevesinde tedbir alırken bu inspektör hizmetinin tekniği ve uygulanışı itibariyle de çözümler üretilmesi gerekiyor. Yeni teknikler ve yeni teknolojiler yönelik de bildiğim kadarıyla Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü'nün bir çalışması zaten var. Bunu hızlandırmak gerçekten ihtiyaç gibi görünüyor. Çünkü ürünün değeri kadar bir ürün iade maliyeti doğuyor.

Mantar konusunda Celal Bey bir oturum önerdi. Bu anlamdaki önemini önemli buluyorum. Buna Genel Müdürlük olarak seve seve katılırız.

KDV oranları ile ilgili Mahir Arın Bey'in önerileri oldu. Bu daha çok Hazine ve Maliye Bakanlığının eşgüdümünde yönetilmesi gereken bir süreçtir. Orman Genel Müdürlüğü'nün orman ürünleri sektöründen gelen her talebi gerekli yerlere ulaştırma iradesi var. Maliye politikaları itibariyle açıklamayabilir. Bu konuyu düzenleme yetkimiz yok. Sadece teklifte bulunabiliyoruz. Bu konuda da dönem dönem girişimler olduğunu biliyorum. Endüstriyel plantasyon, yani endüstriyel ormancılık noktasında Mahir Bey'in çok kıymetli bir önerisi var. Bu konuda son yıllarda önemli bir sıçramamız olmasına rağmen Türkiye coğrafyasının da kısıtları var. Türkiye coğrafyasının yüzde 20'si meyil grubunun üzerinde. Dolayısıyla endüstriyel plantasyonu, yüzde 20 meyil grubunun üzerinde yapmaya başladığımızda hem doğal ekosistemi bozmuş oluyorsunuz hem de odun arzını daha güçlü sağlayabilecek ormanları kuramıyorsunuz. O açıdan yaklaşık 7-8 katlık çok ciddi sıçrama var.

Anadolu coğrafyasında iklim değerleri itibariyle orman kurabilmek için bazı iklim parametreleri vardır. Yağış parametresi ve meyil parametresi bunlara örnektir. Ayrıca toprak kalitesi olarak bileşenlerin tam da eşik sınırda olduğu bir coğrafyadayız. Türk ormancısının, doğal ormanları koruyarak işletme refleksinin temel sebebi de budur. Ekosistemi kestiğinizde yerine yeni bir orman kurabilmekte çok güçlük çekebileceğimiz bir coğrafyada yaşıyoruz. Dolayısıyla doğal ormanlarımızı

koruyarak işletmek bu hususta önemlidir. Diğer taraftan; endüstriyel plantasyonu da arttıracamız. Ancak Almanya, Avusturya, İsveç ve Finlandiya gibi olma ihtimalimiz de ne yazık çok az. Bu gerçeği de kabulmemiz gerek.

4 ay önce Avrupa Ormancılar Birliği'nin İsveç'te yapmış olduğu toplantıya katıldım. Sahada da ziyaretler gerçekleştirdik. İsveç'te de plantasyon ormancılığından iklim sürecine bağlı olarak kaçışları var. Yani ormanların yüzde 95'i plantasyon ve endüstriyel ormancılık yapıyorlar. Monokültür hatta tek genetik kaynaktan ormanlar kuruyorlar. Bunun iklimle birlikte kitlesel ölümlere sebebiyet vereceğini orman ekosistemlerinin asla bir daha geri getirilemeyecek şekilde yok olması tehdidinden dolayı bizim yaklaşık 185 yıldır yönettiğimiz zihniyet ile yönetmeye çabalayan iradeleri de var. Yani bir perspektiften baktığımızda başka bir perspektifi kaçırabiliyoruz. Sizler de sektörün için de bunları biliyorsunuz. Bunu dengeli yapmak lazım. Sektörün hammadde arzını birim alanda yüksek hasılayla yani yüzde 2,3'lerden 4,5'lara çıkaracak alanlarımızı mutlaka efektif kullanmamız gerekiyor. Bu irademiz de mevcut.

Notlarım arasında dış ticaret konusu da var. Katma değerli ürün olarak ürettiğimizde bu açığın önemli bir ölçüde kapatılacağını düşünüyorum. Almanya örneğini verildi. Toplam ciromuz Almanya'nın yaklaşık onda biri. Son yıllarda mobilya sektöründe ciddi bir sıçrama var. Çok ciddi ihracat kalemlerimizden bir tanesi olmaya başladı. Lif yonga endüstrisimiz çok ciddi bir noktada. Bunların dışında orman kaynaklarından daha nitelikli ürün üretmemiz gerekiyor. Orman Genel Müdürlüğü son yıllarda personel ihtiyacını giderdi. Sahayı daha etkin yönetebilecek tedbirler alındı. Daha kaliteli ürün arzını yapabilir noktada çalışıyoruz. Göksel Bey'de hemen hemen bu süreçlerin hepsinde var. Yani takibini de güçlendiren sistemlerde kurmaya çabalyoruz. Bunları da uyguluyoruz.

Celal Toprak: Teşekkür ederiz Başkanım. Bülent Bey'e sözü vermeden Öner Ünsal'ın ekleyecekleri var. Sözü kendisine veriyorum.

İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Orman Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Öner Ünsal

Böcek meselesinde yakın zamanda şahit olduğum Brezilya örneği var. Bir maden firmasına gönderdiği milyonlarca dolarlık yükün altındaki paletten dolayı yaklaşık 300.000 dolar ceza kesildi. Sebep ne diye bakıyorsunuz? Bu böceklerin isimlerin nevilerin ne olduğu da çok önemli. Özellikle o ülkeye verebileceği tahribatla ilgili özel durumlar oluyor. Yani böceği takip ediyorsunuz, diğer birçok ülkeyi tahrip etmiş. Uzakdoğu'ya gitmiş ama Brezilya'ya girememiş. Brezilya orman ülkesi, böyle bir hassas durumda. Eğer o böceğin oraya girmesinin o ülkeyi bu noktada tahrip etme potansiyeli varsa maalesef katı davranıyorlar ve esnek olamıyorlar.

Bu bakımdan bunlarla ilgili şartnameleri ortaya koyarken o konularda uzman akademisyenlerin de görüşlerini alınmasında fayda var. Diğer bir noktada yakın zamanda bana ulaşan bir bilgiye göre, Orman teşkilatımız güzel gayretleri, çabaları, kapasiteler ve seri hamleler anlamında uğraşları var ama bu zaman zaman gördüğüm kadarıyla sıkıntılar da arz ediyor.

Neyi kastediyorum; Kastamonu örneği diye söyleyeceğim. Orada binlerce m³ tomruğun, ormandan çıkarılan yumuşak ağacın kabuklarının soyulmadan depolara taşınması depolarda da çok uzun süre bekletilmesinin yarattığı böcek varlığından bahsediliyor. Tomruğu alan ahşap işletmeleri böcek zararından dolayı ciddi maddi kayıplara uğradıklarını ifade ediyorlar. Bu noktada biz bir şeyleri seri halletme noktasında bazı teknik temel doğruları da ihmal etmememiz lazım. Yumuşak ağaçların depodan çıkarılmadan önce kabuklarının soyulması, o böcek riskinin orada elimine edilmesi önemli.

Son bir şey söyleyeyim. Avrupa'da artık plastik çatal ve kaşıkların kullanımı yasaklanıyor. Plastik orijinli malzemelerin uçaklarda, otellerde vs. kullanımını yerine ahşap çatal bıçakların kullanılması planlanıyor. Bu da sektörün ilgisini çekebilir. Çok teşekkür ediyorum.

Celal Toprak: Çok teşekkürler Hocam. Tabii ki ilgimizi çeker. Pipette de aynı şey söz konusu. Pipetler de plastik pipet kullanımının yasaklanması eğiliminin giderek arttığını gözlemliyoruz. Bilgi için teşekkür ederiz.

Tarım ve Orman Bakanlığı Orman Genel Müdürlüğü Ekosistem Hizmetleri Daire Başkanı Özgür Balcı: Kastamonu ile ilgili kıymetli hocamızın bir tespiti oldu. Orman Genel Müdürlüğü'nün temelde iki tane orman ürünlerini piyasaya arz etme metodu var. Bunlardan bir tanesi işçiliğinin bedelini ödeme karşılığında kendi depolarına kadar sevk edip, kendi depolarından pazarladığı bir metot var. Bu metotta yumuşak ve ibreli odunların kesinlikle kabuğu soyulmadan depolara indirilmesi söz konusu değildir. Yaklaşık 100 yıllık bir geleneğimizdir. Arızanın olduğu nokta muhtemelen dikili satış dediğimiz ağacın kesildikten sonraki kesim yapılan sahadadır. İlk sevkiyatın yapıldığı noktaya kadar sorumluluğunu taşıdığımız ürünlerde bazen üreticiler kabuk soymama eğiliminde olur. Bu şekilde şehirlere kadar gitmesi durumunda bir böcek varlığına sebebiyet verebilir. Muhtemelen bunu kastediyordur. Yine de bizim sorumluluğumuz anlamında oluşmuş bir arıza varsa İşletme Pazar Daire Başkanlığımızla da görüşür, konunun hangi boyutta olduğunu öğrenir, hem hocamıza hem de Celal Bey'e arz edebilirim.

Şunu da ifade edeyim Orman Genel Müdürlüğü, yapı sektöründe yapısal ahşabı özendiren uygulamalar da yapıyor. Çok fazla ısrar ediyoruz. Neden ısrar ediyoruz sorusunu da sorabilirsiniz?

Aslında ülke sınırları içerisinde kerestenin, yapıda ve mobilyada stoklanması durumunda karbon itibarıyla ülkemizin hanesine artı yazan noktada bir değeri olmuş oluyor. Dolayısıyla ihraç etmiş olduğunuz ürünler sizin karbon havuzunuzdan da çıkan ürünler oluyor. Böylece kereste endüstrisinin ham maddesini ülke içerisinde tutabiliyoruz. Bunun için yapı sektörünü de canlandırmak istiyoruz.

Celal Toprak: Çok teşekkür ediyoruz. Bir yurttaş olarak yaptıklarınızı destekliyorum. Şimdi sözü son olarak İSTİB Meclis Başkanı Ahmet Bülent Kasap'a veriyorum.

İstanbul Ticaret Borsası Meclis Başkanı Ahmet Bülent Kasap

Değerli konuklarımız, İstanbul Ticaret Borsası adına; Kıymetli katılımlarından dolayı Tarım ve Orman Bakanlığı Orman Genel Müdürlüğü Ekosistem Hizmetleri Dairesi Başkanı Özgür Balcı'ya, İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Öner Ünsal'a, Türkiye Orman Ürünleri Sanayicileri ve İş Adamları Derneği Başkanı Göksel Korkmaz'a, Mahir Arın Kerestecilik Başkanı Mahir Arın'a, İstanbul Ticaret Borsası Meclis ve Orman Ürünleri Ticareti Meslek Komitesi Üyesi Turgay Özen'e ve Moderatörümüz Güvenilir Ürün Platformu Başkanı Gazeteci Celal Toprak'a, bir kez daha teşekkür ederim.

Konuşmacılarımız, çok değerli bilgileri bizlerle paylaştılar. Dinleyicilerimiz de, birbirinden önemli sorularıyla toplantımızı zenginleştirdiler. Bu vesileyle, katılım sağlayan herkese çok teşekkür ediyorum. Tabii bu toplantının arka planında emeği geçenlere de şükranlarımı sunuyorum. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BASIN YANSIMALARI

Hürses

İSTİB'de orman ürünleri sektörünün sorunları ele alındı

Tarım ve Orman Bakanlığı Orman Genel Müdürlüğü Ekosistem Hizmetleri Dairesi Başkanı Özgür Balcı, "2024'te bal ormanı sayımızı 60 tane ekleyerek 850'ye ulaştırmayı hedefliyoruz" dedi.

İSTANBUL Ticaret Borsası (İSTİB) tarafından düzenlenen "Borsa Meydanı'nda Sektörler Konuşuyor" toplantılarında bu ay orman ürünleri sektörünün sorunları konuşuldu.

İSTİB'den yapılan açıklamaya göre, "Türkiye'de Orman Ürünleri Üretimi ve Ticareti" başlıklı webinara, Tarım ve Orman Bakanlığı Orman Genel Müdürlüğü Ekosistem Hizmetleri Dairesi Başkanı Özgür Balcı, İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Orman Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Ömer Ünsal ile Türkiye Orman Ürünleri Sanayicileri ve İş Adamları Derneği Başkanı Göksele Korkmaz'ın yanı sıra sektör temsilcileri katıldı.

Güvenilir Ürün Platformu Başkanı Gazeteci Celal Toprak'ın moderatörlüğünde gerçekleştirilen toplantıda konuşan Tarım ve Orman Bakanlığı Orman Genel Müdürlüğü Ekosistem Hizmetleri Dairesi Başkanı Özgür Balcı, Türkiye'deki iklim değişikliği sürecinde orman yönetiminin öneminden bahsetti.

Ormanların karbon depolama işlevinin iyileştirilmesinin önemine işaret eden Balcı, "İklim değişikliğinin olumsuz etkilerinin azaltılması ve ülkemizde kurulması planlanan ulusal karbon piyasasına entegre olması amacıyla 'ormanlıkta karbon piyasaları' çalışmaları yürütüyoruz." ifadesini kullandı.

Bal ormanı konusunda politikaların belirlenmesi ve

uygulanması sürecinde koordinasyonun önemine de değinen Balcı, 2024'te bal ormanı sayısını 60 tane ekleyerek 850'ye ulaştırmayı hedeflediklerini bildirdi.

"Ormanlarımızda devasa bir kaynak söz konusu"

İSTİB Meclis Başkanı **Altınel Düğenci Kasap** da hem ekonomik hem de çevre açısından büyük öneme sahip olan orman ürünleri sektörünün öneminden bahsetti. Türkiye'deki toplam orman varlığının 23 milyon hektara ulaştığını kaydeden Kasap, şu açıklamalarda bulundu:

"Ülkemiz topraklarının yaklaşık 3'te biri ormanlık alanlardan oluşuyor. Burada devasa bir kaynak ve potansiyel söz konusu. Dolayısıyla orman alanlarının genişliği ve çeşitliliği orman ürünleri sektörü ve Türkiye ekonomisi için önemli fırsatlar sunuyor.

Ormanlık enç keşisten dışı palamudu, reşil yaban mersini, ormanlık bitkisi de bulunuyor."

İSTİB Orman Meşek Köyü Turgay Üyesi Turgay Çarın sorunların malın Türkiye', bibeek işerip işı yapın tespit ç uzun sürdüğüni

Bu süreçte l sonrasında iade ürünlerin navlu yetlerinin çok y ulaştığını kaydı bizi zor duruma yünden İngilter ülkelerde yapıp sonrasında serb laması Türkiye İdr." çağırısınd

İŞ DÜNYASI

Borsa Meydanı'nda orman ürünleri sektörü konuştu

İstanbul Ticaret Borsası'nın Güvenilir Ürün Platformu desteğiyle düzenlediği 'Borsa Meydanı'nda Sektörler Konuşuyor' toplantısında orman ürünleri sektörünün sorunları tartışıldı. Toplantıda konuşan Türkiye Orman Ürünleri Sanayicileri ve İş Adamları Derneği Başkanı Göksele Korkmaz, Türkiye ile aynı ormanlık alana sahip Almanya'nın 10 kat fazla üretimi olduğuna dikkat çekerek, "Bunun en büyük nedeni eleman sıkıntısıdır. Bu yüzden orman ihtisas organize sanayi bölgeleri kurulmalı ve bu bölgelerde ara eleman yetiştirecek meslek okulları açılmalıdır" dedi.

YeniGün

İSTİB'de orman ürünleri sektörünün sorunları ele alındı

İstanbul Ticaret Borsası (İSTİB) tarafından düzenlenen "Borsa Meydanı'nda Sektörler Konuşuyor" toplantılarında bu ay orman ürünleri sektörünün sorunları konuşuldu.

İSTİB'den yapılan açıklamaya göre, "Türkiye'de Orman Ürünleri Üretimi ve Ticareti" başlıklı webinara, Tarım ve Orman Bakanlığı Orman Genel Müdürlüğü Ekosistem Hizmetleri Dairesi Başkanı Özgür Balcı, İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Orman Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Öner Ünsal ile Türkiye Orman Ürünleri Sanayicileri ve İş Adamları Derneği Başkanı Göksel Korkmaz'ın yanı sıra sektör temsilcileri katıldı.

Güvenilir Ürün Platformu Başkanı Gazeteci Celal Toprak'ın moderatörlüğünde ger-

çekleştirilen toplantıda konuşan Tarım ve Orman Bakanlığı Orman Genel Müdürlüğü Ekosistem Hizmetleri Dairesi Başkanı Özgür Balcı, Türkiye'deki iklim değişikliği sürecinde orman yönetiminin öneminden bahsetti.

Ormanların karbon depolama işlevinin iyileştirilmesinin önemine işaret eden Balcı, "İklim değişikliğinin olumsuz etkilerinin azaltılması ve ülkemizde kurulması planlanan ulusal karbon piyasasına entegre olması amacıyla 'ormancılıkta

karbon piyasaları' çalışmalarını yürütüyoruz." ifadelerini kullandı.

Bal ormanı konusunda politikaların belirlenmesi ve uygulanması sürecinde koordinasyonun

YeniŞafak

Bal ormanı sayısı 850'ye çıkarılacak

İstanbul Ticaret Borsası'nın (İSTİB) düzenlediği "Borsa Meydanı'nda Sektörler Konuşuyor" toplantılarında bu ay orman ürünleri sektörünün sorunları konuşuldu. Tarım ve Orman Bakanlığı Orman Genel Müdürlüğü Ekosistem Hizmetleri Dairesi Başkanı Özgür Balcı, bal ormanı konusunda politikaların belirlenmesi ve uygulanması sürecinde koordinasyonun önemine de değindi. Balcı, 2024'te bal ormanı sayısını 60 tane ekleyerek 850'ye ulaştırmayı hedeflediklerini bildirdi. İSTİB Meclis Başkanı Ahmet Bülent Kasap ise Türkiye'deki toplam orman varlığının 23 milyon hektara ulaştığını vurguladı.

Yenidevir

"ORMANLARIMIZDA DEVASA BİR KAYNAK SÖZ KONUSU"

İSTANBUL Ticaret Borsası (İSTİB) tarafından düzenlenen "**Borsa** Meydanı'nda Sektörler konuşuyor" toplantılarında bu ay orman ürünleri sektörünün sorunları konuşuldu.

İSTİB'den yapılan açıklamaya göre, "Türkiye'de Orman Ürünleri Üretimi ve Ticareti" başlıklı webinara, Tarım ve Orman Bakanlığı Orman Genel Müdürlüğü Ekosistem Hizmetleri Dairesi Başkanı Özgür Balcı, İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Orman Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Öner Ünsal ile Türkiye Orman Ürünleri Sanayicileri ve İş Adamları Derneği Başkanı Göksel Korkmaz'ın yanı sıra sektör temsilcileri katıldı.

Güvenilir Ürün Platformu Başkanı Gazeteci Celal Toprak'ın moderatörlüğünde gerçekleştirilen toplantıda konuşan Tarım ve Orman Bakanlığı Orman Genel Müdürlüğü Ekosistem Hizmetleri Dairesi Başkanı Özgür Balcı, Türkiye'deki iklim değişikliği sürecinde orman yönetiminin öneminden bahsetti. Ormanların karbon depolama işlevini iyileştirilmesinin önemine işaret eden Balcı, "İklim değişikliğinin olumsuz etkilerinin azaltılması ve ülkemizde kurulması planlanan ulusal karbon piyasasına entegre olması amacıyla 'ormancılığa karbon piyasaları' çalışmalarını yürütüyoruz." ifadelerini kullandı. Bal ormanı konusunda politikaların belirlenmesi ve uygulanması sürecinde koordinasyonun önemine de değinen Balcı, 2024'te bal ormanı sayısını 60 tane ekleyerek 850'ye ulaştırmayı hedeflediklerini bildirdi.

"ORMANLARIMIZDA DEVASA BİR KAYNAK SÖZ KONUSU"

İSTİB Meclis Başkanı **Ahmet Bülent Kasap** da hem ekonomik hem de çevre açısından büyük öneme sahip olan orman ürünleri sektörünün öneminden bahsetti.

Türkiye'deki toplam orman varlığının 23 milyon hektara ulaştığını kaydeden Kasap, şu açıklamalarda bulundu: "Ülkemiz topraklarının yaklaşık 3'te biri ormanlık alanlardır oluşuyor. Burada devasa bir kaynak ve potansiyel söz konusu. Dolayısıyla orman alanlarının genişliği ve çeşitliliği orman ürünleri sektörü ve Türkiye ekonomisi için önemli fırsatlar sunuyor. Ormanlık endüstrisi pazarında kerestenin dışında mantar, meşe palamudu, reçine,

bal, kozalak, **yaban mersini** ve çeşitli tıbbi **aromatik bitki** gibi birçok ürün de bulunuyor."

İSTİB Orman Ürünleri **Ticaret** Meslek Komitesi ve Meclis Üyesi Turgay Özen ise ithalatçıların sorunlarına dikkati çekerek, malın Türkiye'ye girişinde zararlı böcek içerip içermediğine dair yapılan tespit çalışmalarının çok uzun sürdüğünü bildirdi.

Bu süreçte bekleyen ve sınırsız ladesine karar verilen ürünlerin navlun ve diğer maliyetlerinin çok yüksek rakamlara ulaştığını kaydeden Özen, "Bu, bizi zor durumda sokuyor. Bu yüzden İngiltere ve Fransa gibi ülkelerde yapılan karantina ve sonrasında serbest bırakma uygulaması Türkiye'de de uygulanmalıdır." çağrısında bulundu.

"ARA ELİ

MESLEK

TÜRKİYE Ö

DERNEĞİ BAŞ

SIKINTISINDA

LERİ KURULMAZ

MESLEK OKUL

VE BELİRLİĞİ

LERİNİ KULLAN

FAKÜLTESİ ÖĞ

YEL OLMUDUN

ÇALIŞMALARI İ

Aydınlık

Okullu orman ihtisas OSB'leri kurulmalı

İSTANBUL TI

CEĞER BORSASI'NIN

GÜVENİLİR ÜRÜN

PLATFORMU DESTEĞİ

YEL DÜZENLEDİĞİ 'BORSA

MEYDANI'NDA

SEKTÖRLER KONUSU

YOR TOPLANTILARINDA

BU AY ORMAN ÜRÜNLERİ

SEKTÖRÜNÜN SORUNLARI TARTIŞILDI.

TOPLANTININ AÇILIŞ KONUSMASINI İSTAN

BUL TI TİCARET BORSASI Meclis Başkanı **Ahmet**

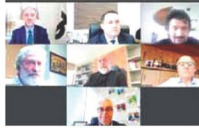
Bülent Kasap yaptı. Kasap konuşmasında,

hem ekonomik hem de çevresel açıdan büyük öneme sahip olan orman ürünleri sektörünün önemine değinerek,

"Türkiye'deki toplam orman varlığı 23 milyon hektara ulaşmış durumda. Ülkemiz topraklarının yaklaşık üçte biri ormanlık alanlardır oluşuyor. Burada devasa bir kaynak ve potansiyel söz konusu... Dolayısıyla orman alanlarının genişliği ve çeşitliliği orman ürünleri sektörü ve Türkiye ekonomisi için önemli fırsatlar sunuyor." dedi.

ELEMEN SIKINTISI

Tarım ve Orman Bakanlığı Orman Genel Müdürlüğü Ekosistem Hizmetleri

Dairesi Başkanı Özgür Balcı, bal konusunda politikaların belirlenmesi ve uygulanması sürecinde koordinasyonun önemine dikkat etti. "2024 yılında 60 tane ekleyerek 850

bal ormanına ulaşmayı hedefliyoruz" şeklinde konuştu.

Konuşmasında sektöre katma değer katılabilecek projeler üzerinde çalışılmasına dikkat çeken Türkiye Orman Ürünleri Sanayicileri ve İş Adamları Derneği Başkanı Göksel Korkmaz, "İhracat değerlerimiz katma değerli olacak şekilde daha üst seviyelere çıkabilir. Bu konuda potansiyelimiz çok yüksek. Almanya kadar ormanlık alana sahip olmamıza rağmen; ancak onlardan daha fazla üretim kapasitesine sahibiz. Bunun temelinde birçok neden bulunuyor. Basınca problemimiz eleman sıkıntısıdır. Bu yüzden ihracat organize sanayi bölgeleri kurulmalı ve bu bölgelerde ara eleman yetişecek meslek okulları kurulmalıdır. Devlet makro politikalarla ve belirliği stratejilerle gerekli önlemleri almalıdır." dedi.

Orman ürünleri sektörünün sorunları...

"OKULLU ORMAN İHTİSAS OSB'LERİ KURULMALI" İstanbul Ticaret Borsası'nın Güvenli Ürün Platformu desteğiyle düzenlenen 'Borsa Meydanı'nda Sektörler Konuşuyor toplantılarında bu ay orman ürünleri sektörünün sorunları tartışıldı. Toplantıda konuşan Türkiye Orman Ürünleri Sanayicileri ve İş Adamları Derneği Başkanı Göksel Korkmaz, Türkiye ile aynı ormanlık alana sahip Almanya'nın 10 kat fazla ürünü olduğuna dikkat çekerek, "Burun en büyük nedeni eleman sıkıntısıdır. Bütüncül orman ihtisas organize sanayi bölgeleri kurulumu ve bu bölgelerde ara eleman yetiştirilerek meslek okulları açılmasıdır" dedi. Webinar ortamında gerçekleştirilen, "Türkiye'de Orman Ürünleri Üretimi ve Ticareti" başlıklı toplantıya; Tarım ve Orman Bakanlığı Orman Genel Müdürlüğü Ekosistem Hizmetleri Dairesi Başkanı Özgür Balcı, İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Orman Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Öner Ürsül, Türkiye Orman Ürünleri Sanayicileri ve İş Adamları Derneği Başkanı Göksel Korkmaz, Mahir Ann Kerestecilik Başkanı Mahir Ann ve İstanbul Ticaret Borsası Orman Ürünleri Ticareti Meclis Komitesi ve İSTB Meclis Üyesi Turğay Özen konuşmacı olarak katıldı. Güvenli Ürün Platformu Başkanı Gazeteci Cevat Toprak'ın moderatörlüğünde gerçekleştirilen toplantının açılış konuşmasını İstanbul Ticaret Borsası Meclis Başkanı Ahmet Bülent Kasap yaptı. Ahmet Bülent Kasap konuşmasında, hem ekonomik hem de çevresel açıdan büyük öneme sahip olan orman ürünleri sektörünün öneminde değinerek, "Dünya genelinde mobilya, kâğıt, inşaat, ambalaj, tıp, kozmetik, gıda ve daha pek çok endüstride kullanılan ürünlerin kaynağı bu sektördür. Türkiye'deki toplam orman varlığı 23 milyon hektara ulaşmış durumda. Ülkemiz topraklarımızın yaklaşık üçte biri ormanlık alanlardan oluşuyor. Burada devasa bir kaynak ve potansiyel söz konusu... Dolayısıyla orman alanlarının genişliği ve çeşitliliği orman ürünleri sektörü ve Türkiye ekonomisi için önemli fırsatlar sunuyor. Ormanlık endüstrisi pazaramızda karabentin dışında marmer, mermer palamudu, reçine, bal, kozalak, yabın meremi ve peynir gibi önemli ürünler gibi birçok ürün de bulunuyor" dedi. Tarım ve Orman Bakanlığı Orman Genel Müdürlüğü Ekosistem Hizmetleri Dairesi Başkanı Özgür Balcı, Türkiye'deki iklim değişikliği sürecinde orman yönetiminin önemini hatırlatarak, "Türkiye'nin en önemli karbon yutak alanlarını oluşturan ormanlarımızın karbon depolama işlevinin iyileştirilmesi çok önemli. İklim değişikliğinin önlenmesi etkilerinin azaltılması ve ülkemizde kurulumla planlanan ulusal karbon piyasasına entegrasyonun sağlanması amacıyla 'Ormanlıkta karbon piyasaları' geliştirilmeli" dedi.

Borsa Meydanında Orman Ürünleri Konuşuldu

İstanbul Ticaret Borsası'nın Güvenli Ürün Platformu desteğiyle düzenlenen 'Borsa Meydanı'nda Sektörler Konuşuyor toplantılarında bu ay orman ürünleri sektörünün sorunları tartışıldı. Toplantıda konuşan Türkiye Orman Ürünleri Sanayicileri ve İş Adamları Derneği Başkanı Göksel Korkmaz, Türkiye ile aynı ormanlık alana sahip Almanya'nın 10 kat fazla ürünü olduğuna dikkat çekerek, "Burun en büyük nedeni eleman sıkıntısıdır. Bütüncül orman ihtisas organize sanayi bölgeleri kurulumu ve bu bölgelerde ara eleman yetiştirilerek meslek okulları açılmasıdır" dedi.

Okullu orman ihtisas OSB'leri kurulmalı

İTO'nun düzenlediği Borsa Meydanı'nda Sektörler Konuşuyor toplantısından bu ay orman ürünleri sektörünün sorunları ele alındı.

İstanbul Ticaret Borsası'nın Güvenli Ürün Platformu desteğiyle düzenlenen 'Borsa Meydanı'nda Sektörler Konuşuyor toplantılarında bu ay orman ürünleri sektörünün sorunları tartışıldı. Toplantının açılış konuşmasını İstanbul Ticaret Borsası Meclis Başkanı Ahmet Bülent Kasap yaptı. Kasap konuşmasında, hem ekonomik hem de çevresel açıdan büyük öneme sahip olan orman ürünleri sektörünün öneminde değinerek, "Türkiye'deki toplam orman varlığı 23 milyon hektara ulaşmış durumda. Ülkemiz topraklarımızın yaklaşık üçte biri ormanlık alanlardan oluşuyor. Burada devasa bir kaynak ve potansiyel söz konusu... Dolayısıyla orman alanlarının genişliği ve çeşitliliği orman ürünleri sektörü ve Türkiye ekonomisi için önemli fırsatlar sunuyor" dedi. ELEMANK ORMANIŞTIS Tarım ve Orman Bakanlığı Orman Genel Müdürlüğü Ekosistem Hizmetleri Dairesi Başkanı Özgür Balcı, bal konusunda politikaların belirlenmesi ve uygulanması sürecinde koordinasyonun öneminde dikkat çekti, "2024 yılında 60 tane ekleyerek 850 bal ormanına ulaşmayı hedefliyoruz" şeklinde konuştu. Konuşmasında sektöre katma değer katabilecek projeler üzerinde çalışılmalarına dikkat çekerek Türkiye Orman Ürünleri Sanayicileri ve İş Adamları Derneği Başkanı Göksel Korkmaz, "Her saat değerlenmiş katma değeri olacak şekilde daha ileri seviyelere çıkabilir. Bu konuda potansiyelimiz çok yüksek. Almanya kadar ormanlık alana sahip olmamıza rağmen, ancak onların onları birer kadar üretim kapasitesine sahibiz. Bunun temelinde birçok neden bulunuyor. Başlıca problemi eleman sıkıntısıdır. Bu yüzden ihtisas organize sanayi bölgeleri kurulumu ve bu bölgelerde ara eleman yetiştirilerek meslek okulları kurulumudur. Devlet makro politikaları ve bütüncül stratejilerle gerekli önlemleri almaktadır".

Webinar ortamında gerçekleştirilen, "Türkiye'de Orman Ürünleri Üretimi ve Ticareti" başlıklı toplantıya; Tarım ve Orman Bakanlığı Orman Genel Müdürlüğü Ekosistem Hizmetleri Dairesi Başkanı Özgür Balcı, İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Orman Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Öner Ürsül, Türkiye Orman Ürünleri Sanayicileri ve İş Adamları Derneği Başkanı Göksel Korkmaz, Mahir Ann Kerestecilik Başkanı Mahir Ann ve İstanbul Ticaret Borsası Orman Ürünleri Ticareti Meclis Komitesi ve İSTB Meclis Üyesi Turğay Özen konuşmacı olarak katıldı. Güvenli Ürün Platformu Başkanı Gazeteci Cevat Toprak'ın moderatörlüğünde gerçekleştirilen toplantının açılış konuşmasını İstanbul Ticaret Borsası Meclis Başkanı Ahmet Bülent Kasap yaptı. Ahmet Bülent Kasap konuşmasında, hem ekonomik hem de çevresel açıdan büyük öneme sahip olan orman ürünleri sektörünün öneminde değinerek, "Dünya genelinde mobilya, kâğıt, inşaat, ambalaj, tıp, kozmetik, gıda ve daha pek çok endüstride kullanılan ürünlerin kaynağı bu sektördür. Türkiye'deki toplam orman varlığı 23 milyon hektara ulaşmış durumda. Ülkemiz topraklarımızın yaklaşık üçte biri ormanlık alanlardan oluşuyor. Burada devasa bir kaynak ve potansiyel söz konusu... Dolayısıyla orman alanlarının genişliği ve çeşitliliği orman ürünleri sektörü ve Türkiye ekonomisi için önemli fırsatlar sunuyor. Ormanlık endüstrisi pazaramızda karabentin dışında marmer, mermer palamudu, reçine, bal, kozalak, yabın meremi ve peynir gibi önemli ürünler gibi birçok ürün de bulunuyor" dedi. Tarım ve Orman Bakanlığı Orman Genel Müdürlüğü Ekosistem Hizmetleri Dairesi Başkanı Özgür Balcı, Türkiye'deki iklim değişikliği sürecinde orman yönetiminin önemini hatırlatarak, "Türkiye'nin en önemli karbon yutak alanlarını oluşturan ormanlarımızın karbon depolama işlevinin iyileştirilmesi çok önemli.

Gazete
Ekonomi

Orman ürünleri sektörü eleman sıkıntısı yaşıyor

Sesli Medya 0 0 İstanbul Ticaret Borsası'nın Gönülleri Ürün Platformu desteğiyle düzenlendiği "Borsa Meşan'da Sektörler Konuşuyor" toplantılarında bu ay orman ürünleri sektörünün sorunları tartışıldı. Toplantıda konuşan Türkiye Orman Ürünleri Sanayicileri ve İş Adamları Derneği Başkanı Göksel Korkmaz, Türkiye ile yem ormanlık alana sahip Almanya'nın 10 kat fazla üretimi olduğunu aktardı. Bunun en büyük nedeni eleman sıkıntısıdır. Bu yüzden orman ihssas organize tararı bölgelei kurulumu ve bu bölgelerde ara eleman yetiştirmek meslek okulları alınmalıdır" dedi. Webinar ortamında gerçekleştirilen, "Türkiye'de Orman Ürünleri Üretimi ve Ticareti" başlıklı toplantıda; Tarım ve Orman Bakanlığı Orman Genel Müdürlüğü Ekosistem Hizmetleri Dairesi Başkanı Özgür Balı, İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Orman Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Ömer Ünsal, Türkiye Orman Ürünleri Sanayicileri ve İş Adamları Derneği Başkanı Göksel Korkmaz, Mahir Arın Kerestecilik Başkanı Mahir Arın ve İstanbul Tica Ürünleri Ticareti Melek Komitesi ve İSTİB Meclis Üyesi Turgay Özen konuşma olarak katıldılar. Platform Başkanı Gazeteci Celal Toprak'ın moderatörlüğünde gerçekleştirilen toplantıda İstanbul Ticaret Borsası Meclis Başkanı Ahmet Bülent Kaşap yaptı. Ahmet Bülent Kaşap İ ekonomik hem de çevre açısından büyük öneme sahip olan orman ürünleri sektörünün 0 "dünya genelinde mobilya, kâğıt, inşaat, ambalaj, tıp, kozmetik, gıda ve daha pek çok orman ürünleri kaynağı bu sektördür. Türkiye'deki toplam orman varlığı 13 milyon hektara ulaşmıştır. Ülkemiz topraklarımızın yaklaşık üçte biri ormanlık alanlardan oluşuyor. Burada devlet potansiyeli çok konusu. Dolayısıyla orman alanlarının genişliği ve çeşitliliği orman ürünleri ekonomisi için önemli fırsatlar sunuyor. Ormanlık endüstrisi pazarında kerestelerin dışı palamudu, reçine, bal, kozalak, yabın mersini ve çeşitli tıbbi aromatik bitkiler gibi birçok İ dedi. Tarım ve Orman Bakanlığı Orman Genel Müdürlüğü Ekosistem Hizmetleri Dairesi B Türkiye'deki iklim değişikliği sürecinde orman yönetiminin önemini hatırlattı. "Tutl karbon yutak alanlarını oluşturmak ormanlarımızın karbon depolama işlevlerini iyileştirmek ve değişikliğine olumsuz etkilerinin azaltılması ve ülkemizde kurulumu planlanan ulusal entegre olmas amacıyla 'ormancılığa karbon piyasaları çalışmaları yürütüyoruz" dedi.

HABERLER.COM

İstanbul Ticaret Borsası'nda Orman Ürünleri Sektörü Konuşuldu

İstanbul Ticaret Borsası (İSTİB) tarafından düzenlenen "Borsa Meşan'da Sektörler Konuşuyor" toplantılarında bu ay orman ürünleri sektörünün sorunları konuşuldu.

İstanbul Ticaret Borsası (İSTİB) tarafından düzenlenen "Borsa Meşan'da Sektörler Konuşuyor" toplantılarında bu ay orman ürünleri sektörünün sorunları konuşuldu. İSTİB'den yapılan açıklamaya göre, İm Ürünleri Üretimi ve Ticareti" başlıklı webinar, Tarım ve Orman Bakanlığı Orman Genel İktisat Hizmetleri Dairesi Başkanı Özgür Balı, İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Orman İ Üyesi Prof. Dr. Ömer Ünsal ile Türkiye Orman Ürünleri Sanayicileri ve İş Adamları Derneği Şirkmaz'ın yanı sıra sektör temsilcileri katıldı. Gönülleri Ürün Platformu Başkanı Gazeteci Moderatörlüğünde gerçekleştirilen toplantıda konuşan Tarım ve Orman Bakanlığı Orman İ Ekosistem Hizmetleri Dairesi Başkanı Özgür Balı, Türkiye'deki iklim değişikliği sürecinde İm özenmeden bahsetti. Ormanların karbon depolama işlevlerini iyileştirmesini denemeye İ "İklim değişikliğine olumsuz etkilerinin azaltılması ve ülkemizde kurulumu planlanan ulusal İ entegre olmas amacıyla 'ormancılığa karbon piyasaları çalışmaları yürütüyoruz." dedi. Bal orman konusundaki politikaların belirlenmesi ve uygulanması sürecinde İktisadine de değindi. Balı, 2024'te bal orman sayımı 60 tane eklenen 850'ye ulaşmasını İltirdi. "Ormanlarımız devasa bir kaynak söz konusu." İSTİB Meclis Başkanı Ahmet Bülent İ ekonomik hem de çevre açısından büyük öneme sahip olan orman ürünleri sektörünün İttir. Türkiye'deki toplam orman varlığının 23 milyon hektara ulaştığını kaydeden Kaşap, şu İlinde: "Ülkemiz topraklarımızın yaklaşık 3'te biri ormanlık alanlardan oluşuyor. Burada İ ve potansiyeli çok konusu. Dolayısıyla orman alanlarının genişliği ve çeşitliliği orman İ ve Türkiye ekonomisi için önemli fırsatlar sunuyor. Ormanlık endüstrisi pazarında İ mantar, meşe palamudu, reçine, bal, kozalak, yabın mersini ve çeşitli tıbbi aromatik İ Ürün de bulunuyor." İSTİB Orman Ürünleri Ticareti Melek Komitesi ve Meclis Üyesi İ bahsetti. Konuşmalarını çıkartı çekerek, mahir Türkiye'ye girişinde zarar böcek İon İ yapılan tespit çalışmalarını çok uzun sürdüğünü bildirdi. Bu süreçte beklenen ve İne karar verilen ürünlerin zaman ve ölçer maliyetlerini çok yüksek rakamlara ulaştırıyor

SONDAKİKA

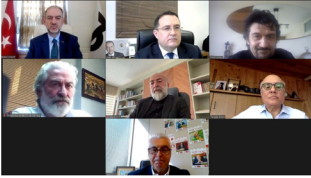
İstanbul Ticaret Borsası'nda Orman Ürünleri Sektörü Konuşuldu

İstanbul Ticaret Borsası tarafından düzenlenen toplantıda, orman ürünleri sektörünün sorunları ve çözüm önerileri ele alındı. Tarım ve Orman Bakanlığı yetkilileri, sektör temsilcileri ve akademisyenlerin katıldığı toplantıda, orman yönetimi, karbon depolama, bal ormanları ve ihalat sorunları gibi konular tartışıldı.

İstanbul Ticaret Borsası (İSTİB) tarafından düzenlenen "Borsa Meşan'da Sektörler Konuşuyor" toplantılarında bu ay orman ürünleri sektörünün sorunları konuşuldu.İSTİB'den yapılan açıklamaya göre, "Türkiye'de Orman Ürünleri Üretimi ve Ticareti" başlıklı webinar, Tarım ve Orman Bakanlığı Orman Genel Müdürlüğü Ekosistem Hizmetleri Dairesi Başkanı Özgür Balı, İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Orman Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Ömer Ünsal ile Türkiye Orman Ürünleri Sanayicileri ve İş Adamları Derneği Başkanı Göksel Korkmaz'ın yanı sıra sektör temsilcileri katıldı.Gönülleri Ürün Platformu Başkanı Gazeteci Celal Toprak'ın moderatörlüğünde gerçekleştirilen toplantıda konuşan Tarım ve Orman Bakanlığı Orman Genel Müdürlüğü Ekosistem Hizmetleri Dairesi Başkanı Özgür Balı, Türkiye'deki iklim değişikliği sürecinde orman yönetiminin öneminden bahsetti.Ormanların karbon depolama işlevlerini iyileştirmesini denemeye girişim eden Balı, "İklim değişikliğine olumsuz etkilerinin azaltılması ve ülkemizde kurulumu planlanan ulusal karbon piyasasına entegre olmas amacıyla 'ormancılığa karbon piyasaları çalışmaları yürütüyoruz." ifadelerini kullandı.Balı orman konusundaki politikaların belirlenmesi ve uygulanması sürecinde İktisadine de değindi. Balı, 2024'te bal orman sayımı 60 tane eklenen 850'ye ulaşmasını hedeflediklerini bildirdi. "Ormanlarımız devasa bir kaynak söz konusu."İSTİB Meclis Başkanı Ahmet Bülent Kaşap da hem ekonomik hem de çevre açısından büyük öneme sahip olan orman ürünleri sektörünün öneminden bahsetti.Türkiye'deki toplam orman varlığının 23 milyon hektara ulaştığını kaydeden Kaşap, şu açıklama yaptı: "Ülkemiz topraklarımızın yaklaşık 3'te biri ormanlık alanlardan oluşuyor. Burada devasa bir kaynak ve potansiyeli söz konusudur. Dolayısıyla orman alanlarının genişliği ve çeşitliliği orman sektörü ve Türkiye ekonomisi için önemli fırsatlar sunuyor. Ormanlık endüstrisi pazarında kerestelerin dışında mantar, meşe palamudu, reçine, bal, kozalak, yabın mersini ve çeşitli tıbbi aromatik bitkiler gibi birçok ürün de bulunuyor."İSTİB Orman Ürünleri Ticareti Melek Komitesi ve Meclis Üyesi Turgay Özen ise

KOBİ
"OKULLU ORMAN İHTİŞAS OSB'LERİ KURULMALI"

İstanbul Ticaret Borsası'nın **Güvenilir Ürün Platformu** desteğiyle düzenlenen "Borsa Meydanı'nda Sektörler Konuşuyor" toplantılarında bu ay orman ürünleri sektörünün sorunları tartışıldı. Toplantıda konuşan Türkiye Orman Ürünleri Sanayicileri ve İy Adamları Derneği Başkanı **Gökcel Korkmaz**, Türkiye ile aynı ormanlık alana sahip Almanya'nın 10 kat fazla üretimi olduğuna dikkat çekerek, "Bunun en büyük nedeni eklenen sıklığıdır. Bu yüzden orman ihtisas organizasyonu sanayi bölgeleri kurulmalı ve bu bölgelerde ara eller ekulalan açılmalıdır" dedi. Webinar ortamında gerçekleştirilen, "Türkiye'de Orma Ticaret" başlıklı toplantıya, Tarım ve Orman Bakanlığı Orman Genel Müdürlüğü Ekoloji Başkanı **Özgür Balo**, İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Orman Fakültesi Öğretim Üyesi Türkiye Orman Ürünleri Sanayicileri ve İy Adamları Derneği Başkanı **Gökcel Korkmaz**, Başbakan Mahir Arın ve İstanbul Ticaret Borsası Orman Ürünleri Ticareti Mevkiik Komitesi Turgay Özem konuşmacı olarak katıldı. **Güvenilir Ürün Platformu** Başkanı **Ga moderatörlüğünde** gerçekleştirilen toplantının açılış konuşmasını İstanbul Ticaret Ahmet Bilent Kaşap yaptı. **Ahmet Bilent Kaşap** konuşmasında, hem ekonomik h büyük öneme sahip olan orman ürünleri sektörünün öneminde değinerek, "Dünya ge impar, ambalaj, tıp, kozmetik, gıda ve daha pek çok endüstride kullanılan ürünler Türkiye'deki toplam orman varlığı 23 milyon hektara ulaşmış durumda. Üretimiz top bir ormanlık alanlardan oluşuyor. Burada devasa bir kaynak ve potansiyel söz kon. Alanlarımız genişliği ve çeşitliliği orman ürünleri sektörü ve Türkiye ekonomisi için ö Ormanlık endüstrinin pazaramda kerezetinin dışında, mantar, meşe palamudu, reçne menş ve çeşitli tıbbi ormanlık bitkiler gibi birçok ürün de bulunuyor" dedi. **Tarım Orman Genel Müdürlüğü Ekolojik Hımetleri Dairesi Başkanı Özgür Balo**, Türkü sürecinde orman yönetiminin öneminde hatırlatarak, "Türkiye'nin en önemli karbon y ormanlarımızın karbon depolama işlevinin iyileştirilmesi çok önemli. İklim değişikliği azaltılmas ve iklimlede kurulumla istatimden ulusal karbon piyasasına entegre olmas karbon piyasaları" çalışmalarını yürütüyoruz" dedi. **Bal** konuşmasında politikaların belirlenir sürecinde koordinasyonun önemine de dikkat çekerek **Özgür Balo**, "2024 yılında 60 ormanına ulaşmayı hedefliyoruz" şeklinde konuştu. **İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa C**

Esnafta
İSTANBUL TİCARET BORSASINDA ORMAN ÜRÜNLERİ SEKTÖRÜ KONUSULDU"OKULLU ORMAN İHTİŞAS OSB'LERİ KURULMALI"

İstanbul Ticaret Borsası'nın **Güvenilir Ürün Platformu** desteğiyle düzenlenen "Borsa Meydanı'nda Sektörler Konuşuyor" toplantılarında bu ay orman ürünleri sektörünün sorunları tartışıldı. Toplantıda konuşan Türkiye Orman Ürünleri Sanayicileri ve İy Adamları Derneği Başkanı **Gökcel Korkmaz**, Türkiye ile aynı ormanlık alana sahip Almanya'nın 10 kat fazla üretimi olduğuna dikkat çekerek, "Bunun en büyük nedeni eklenen sıklığıdır. Bu yüzden orman ihtisas organizasyonu sanayi bölgeleri kurulmalı ve bu bölgelerde ara eller ekulalan açılmalıdır" dedi. Webinar ortamında gerçekleştirilen, "Türkiye'de Orman Ürünleri Ticareti Mevkiik Komitesi Turgay Özem konuşmacı olarak katıldı. **Güvenilir Ürün Platformu** Başkanı **Ga moderatörlüğünde** gerçekleştirilen toplantının açılış konuşmasını İstanbul Ticaret Borsası Mevkiik Komitesi Başkanı **Ahmet Bilent Kaşap** yaptı. **Ahmet Bilent Kaşap** konuşmasında, hem ekonomik hem de çevre açısından büyük öneme sahip olan orman ürünleri sektörünün öneminde değinerek, "Dünya genelinde medalya, ağaç, impar, ambalaj, tıp, pek çok endüstride kullanılan ürünleri kaynağı bu sektöründür. Türkiye'deki toplam hektara ulaşmış durumda. Üretimiz top bir ormanlık alanlardan oluşuyor. Burada devasa bir kaynak ve potansiyel söz kon. Alanlarımız genişliği ve çeşitliliği orman ürünleri sektörü ve Türkiye ekonomisi için önemli fırsatlar sunuyor. Ormanlık endüstrinin pazaramda kerezetinin dışında, mantar, meşe palamudu, reçne, bal, kozalak, yabın menş ve diğerleri gibi birçok ürün de bulunuyor" dedi. **Tarım ve Orman Bakanlığı Orman Genel Müdürlüğü Ekolojik Hımetleri Dairesi Başkanı Özgür Balo**, Türkiye'deki iklim değişikliği sürecinde orman ürünleri sektörünün öneminde değinerek, "Dünya genelinde medalya, ağaç, impar, ambalaj, tıp, pek çok endüstride kullanılan ürünleri kaynağı bu sektöründür. Türkiye'deki toplam hektara ulaşmış durumda. Üretimiz top bir ormanlık alanlardan oluşuyor. Burada devasa bir kaynak ve potansiyel söz kon. Alanlarımız genişliği ve çeşitliliği orman ürünleri sektörü ve Türkiye ekonomisi için önemli fırsatlar sunuyor. Ormanlık endüstrinin pazaramda kerezetinin dışında, mantar, meşe palamudu, reçne, bal, kozalak, yabın menş ve diğerleri gibi birçok ürün de bulunuyor" dedi. **İSTB** Orman Ürünleri Ticareti Mevkiik Komitesi ve **Okullu Orma Turgay Özem** ile

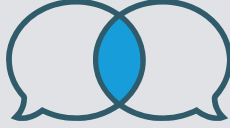
SonDakika.com

İstanbul Ticaret Borsası'nda Orman Ürünleri Sektörü Konuşuldu

İstanbul Ticaret Borsası tarafından düzenlenen "Borsa Meydanı'nda Sektörler Konuşuyor" toplantılarında orman ürünleri sektörünün sorunları ele alındı. **Tarım ve Orman Bakanlığı Orman Genel Müdürlüğü Ekoloji Başkanı Özgür Balo**, İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Orman Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. **Ahmet Bilent Kaşap** ve **İstanbul Ticaret Borsası** Orman Ürünleri Ticareti Mevkiik Komitesi Başkanı **Gökcel Korkmaz** konuşmacı olarak katıldı. **Güvenilir Ürün Platformu** Başkanı **Ga moderatörlüğünde** gerçekleştirilen toplantıda konuşan **Tarım ve Orman Bakanlığı Orman Genel Müdürlüğü Ekolojik Hımetleri Dairesi Başkanı Özgür Balo**, Türkiye'deki iklim değişikliği sürecinde orman yönetiminin önemine değinerek, "Dünya genelinde medalya, ağaç, impar, ambalaj, tıp, pek çok endüstride kullanılan ürünleri kaynağı bu sektöründür. Türkiye'deki toplam hektara ulaşmış durumda. Üretimiz top bir ormanlık alanlardan oluşuyor. Burada devasa bir kaynak ve potansiyel söz kon. Alanlarımız genişliği ve çeşitliliği orman ürünleri sektörü ve Türkiye ekonomisi için önemli fırsatlar sunuyor. Ormanlık endüstrinin pazaramda kerezetinin dışında, mantar, meşe palamudu, reçne, bal, kozalak, yabın menş ve diğerleri gibi birçok ürün de bulunuyor" dedi. **İSTB** Orman Ürünleri Ticareti Mevkiik Komitesi ve **Okullu Orma Turgay Özem** ile

İstanbul Ticaret Borsası (İSTB) tarafından düzenlenen "Borsa Meydanı'nda Sektörler Konuşuyor" toplantılarında bu ay orman ürünleri sektörünün sorunları konuşuldu. **İSTB**'den yapılan açıklamaya göre, "Türkiye'de Orman Ürünleri Ticareti ve Ticareti" başlıklı webinar, **Tarım ve Orman Bakanlığı Orman Genel Müdürlüğü Ekolojik Hımetleri Dairesi Başkanı Özgür Balo**, **İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Orman Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Ahmet Bilent Kaşap** ve **Türkiye Orman Ürünleri Sanayicileri ve İy Adamları Derneği Başkanı Gökcel Korkmaz**'in yine sera sektör temsilcileri kullandı. **Güvenilir Ürün Platformu** Başkanı **Ga moderatörlüğünde** gerçekleştirilen toplantıda konuşan **Tarım ve Orman Bakanlığı Orman Genel Müdürlüğü Ekolojik Hımetleri Dairesi Başkanı Özgür Balo**, Türkiye'deki iklim değişikliği sürecinde orman yönetiminin önemine değinerek, "Dünya genelinde medalya, ağaç, impar, ambalaj, tıp, pek çok endüstride kullanılan ürünleri kaynağı bu sektöründür. Türkiye'deki toplam hektara ulaşmış durumda. Üretimiz top bir ormanlık alanlardan oluşuyor. Burada devasa bir kaynak ve potansiyel söz kon. Alanlarımız genişliği ve çeşitliliği orman ürünleri sektörü ve Türkiye ekonomisi için önemli fırsatlar sunuyor. Ormanlık endüstrinin pazaramda kerezetinin dışında, mantar, meşe palamudu, reçne, bal, kozalak, yabın menş ve diğerleri gibi birçok ürün de bulunuyor" dedi. **İSTB** Orman Ürünleri Ticareti Mevkiik Komitesi ve **Okullu Orma Turgay Özem** ile

**BORSA MEYDANINDA
SEKTÖRLER KONUŞUYOR**

TOPLANTININ TAMAMINI
İZLEMEK İÇİN
QR KODU
OKUTABİLİRSİNİZ

BORSA MEYDANINDA
SEKTÖRLER KONUŞUYOR

GIDA SEKTÖRÜNÜN KALBI BURADA ATIYOR

Gıdanın sorun ve çözüm önerileri Borsa Meydanında konuşuluyor...

İstanbul Ticaret Borsasının Güvenilir Ürün Platformunun destekleriyle düzenlediği Borsa Meydanı toplantılarında gıda sektörünün sorunları ele alınıyor, çözüm önerileri tartışılıyor.

Her ay gerçekleştirilen toplantıların sonuçları ilgililere iletiliyor, basında geniş yankı buluyor ve kitap olarak basılarak paydaşlara dağıtılıyor.

istanbulticaretborsasi

istib1924

İSTANBUL TİCARET BORSASI
İSTANBUL COMMODITY EXCHANGE 1924

www.istib.org.tr